

**UCHWAŁA NR XXX/277/17
RADY GMINY I MIASTA ODOLANÓW**

z dnia 26 lipca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022

Na podstawie art.18 ust.1, art.18 ust.2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.), Rada Gminy i Miasta Odolanów uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Odolanów.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XXXVI/269/13 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Odolanów na lata 2013-2020.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
i Miasta Odolanów

Jan Prokop

Załącznik do uchwały Nr XXX/277/17

Rady Gminy i Miasta Odolanów

z dnia 26 lipca 2017 r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

ODOLANÓW 2017

WPROWADZENIE	3
DIAGNOZA POTRZEB REWITALIZACYJNYCH W GMINIE I MIEŚCIE ODOLANÓW	5
SFERA SPOŁECZNA	5
SFERA GOSPODARCZA	16
SFERA TECHNICZNA	21
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	26
SFERA ŚRODOWISKOWA	31
DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	34
PROCEDURA I PRZESŁANKI WYZNACZENIA GRANIC OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	34
MAPY OBSZARU DO REWITALIZACJI	39
WIZJA OBSZARU REWITALIZOWANEGO ORAZ CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI	42
WIZJA OBSZARU REWITALIZOWANEGO	42
CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	43
PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	45
LISTA A GŁÓWNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	45
LISTA B – CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	54
STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	60
KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	61
PLANOWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I RAMY FINANSOWE PROCESU REWITALIZACJI	66
SPÓJNOŚĆ PROGRAMU REWITALIZACJI Z GŁÓWNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINU ORAZ DOKUMENTAMI POZIOMU REGIONALNEGO	70
SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI DZIAŁAŃ ORAZ WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU	80
UDZIAŁ MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW ORAZ GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY ODOLANÓW W PROCES REWITALIZACJI	84

WPROWADZENIE

Niniejszy dokument – *Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022* – stanowi zwieńczenie wielomiesięcznych prac. Pozyskano na nie dofinansowanie w ramach konkursu dotacji na opracowanie lub aktualizację programów rewitalizacji dla gmin województwa wielkopolskiego. Wybierając spośród możliwych trybów przygotowywania dokumentu, zdecydowano, że *Program* zostanie stworzony na tzw. III ścieżce: formalną podstawą jego uchwalenia będzie Ustawa z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym, lecz jednocześnie ma on spełniać wymagania stawiane tego typu dokumentom w *Wtycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* Ministra Rozwoju.

13 stycznia 2017 r. Burmistrz Miasta i Gminy Odolanów zwrócił się w otwartym liście m. in. do przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, przedstawicieli lokalnych instytucji kultury, rynku pracy, edukacyjnych, opieki społecznej *etc.* z prośbą o zgłaszanie kandydatur do Zespołu ds. Rewitalizacji. Zespół został powołany zarządzeniem Burmistrza nr 14/2017 z dnia 30 stycznia 2017 r. Pełni on rolę ciała doradczego Burmistrza i stanowi forum współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy procesu rewitalizacji.

Prace Zespołu ds. Rewitalizacji były najważniejszym, lecz nie jedynym sposobem udziału mieszkańców gminy w przygotowaniu niniejszego dokumentu. Z aktywnych form partycypacji zastosowanych na etapie tworzenia *Programu* wymienić warto warsztat planistyczno-konsultacyjny z liderami społeczności lokalnej oraz otwarty nabór propozycji projektów rewitalizacyjnych.

Pierwszy rozdział niniejszego dokumentu stanowi diagnoza potrzeb rewitalizacyjnych miasta i gminy Odolanów. Obszerne rozdziały diagnostyczne znaleźć można w obowiązujących dokumentach strategicznych: *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025*, *Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Odolanów na lata 2013-2020* oraz *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Odolanów na lata 2016-2020*. Zwłaszcza ostatni z tych dokumentów, opracowywany stosunkowo niedawno, był cennym źródłem informacji. Niemniej wiele danych na potrzeby *Lokalnego Programu Rewitalizacji* postanowiono zebrać i zanalizować ponownie. Wykorzystano je właśnie w diagnozie oraz w kolejnym rozdziale zawierającym delimitację obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji. Kluczowe rozdziały dokumentu zawierają wizję obszaru rewitalizowanego po zakończeniu rewitalizacji, cele i kierunki rewitalizacji oraz przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które mają zostać zrealizowane w najbliższych

latach. Ostatnie rozdziały poświęcono opisowi komplementarności projektów rewitalizacyjnych, ramom finansowym *Programu*, jego powiązaniom z wybranymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi z poziomu lokalnego i regionalnego, projektowanemu systemowi wdrażania, monitoringu i ewaluacji uwzględniającemu wymogi partycypacji i kulturę organizacyjną Urzędu, wreszcie mechanizmom włączenia mieszkańców w proces rewitalizacji.

Dzięki zaangażowaniu mieszkańców, liderów społeczności lokalnej, przedsiębiorców, społeczników, radnych, pracowników Urzędu Miasta i Gminy oraz władz gminy udało się opracować *Program*, który łączy – mamy nadzieję – zalety analizy eksperckiej z korzyściami, jakie daje szeroka i autentyczna partycypacja społeczna.

1.

DIAGNOZA POTRZEB REWITALIZACYJNYCH W GMINIE I MIEŚCIE ODOLANÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiono kolejno analizę sytuacji w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej w gminie Odolanów. Każdy z podrozdziałów prezentuje zarys stanu gminy jako całości, a następnie omawia zróżnicowanie w jej obrębie, koncentrując się na obiektywnych wskaźnikach negatywnych zjawisk, które w rozdziale 2 posłużą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji. W podsumowaniu podrozdziałów wskazane zostają najważniejsze wnioski w kontekście diagnozowania potrzeb rewitalizacyjnych w gminie, a w szczególności powiązania pomiędzy negatywnymi zjawiskami w poszczególnych sferach.

Jako jednostki analizy przyjęto na terenach wiejskich poszczególne miejscowości (wsie, osady). Miasto Odolanów podzielono natomiast na dwie części: strefę centralną i peryferyjną. Motywy tego rozstrzygnięcia przedstawiono szczegółowo w rozdziale 2.

Pochodzenie danych, ich aktualność oraz kwestie związane z trafnością i rzetelnością wykorzystywanych wskaźników dyskutowane są miarę potrzeby w poszczególnych partiach tekstu. Jako zasadę przyjęto naturalnie wykorzystywanie danych możliwie najnowszych i rzetelnych: większość ilustruje więc stan na koniec 2016 r. Zależnie od charakteru i ilości danych przedstawia się je w formie tabelarycznej lub w tekście głównym, kierując się przy wyborze postulatem czytelności dokumentu.

SFERA SPOŁECZNA

Przetawioną poniżej analizę negatywnych zjawisk występujących w gminie w sferze społecznej oparto na danych pochodzących z systemu statystyki publicznej, informacjach posiadanych przez Urząd Gminy i Miasta Odolanów oraz diagnozach zawartych w dokumentach strategicznych

i planistycznych wymienionych we wprowadzeniu¹. Zasadniczo skupiono się w tym rozdziale, a także w kolejnych, na opisie deficytów występujących na terenie gminy, w szczególności na obszarze, który uznano za zdegradowany i postanowiono poddać rewitalizacji. Uwypuklono więc głównie zjawiska negatywne, wśród nich zaś szczególnie takie, które dokumentują istnienie potrzeb rewitalizacyjnych i mogą być przynajmniej w części eliminowane za pomocą dostępnego w procesie rewitalizacji instrumentarium.

Usprawiedliwieniem dla tak pomyślanej analizy jest między innymi fakt, że obszerne części diagnostyczne dotyczące stanu gminy odnaleźć można w przywołanych w przypisie dokumentach. ze względu na cel sporządzanej diagnozy.

Kolejno zaprezentowano sytuację demograficzną, problematykę bezrobocia, ubóstwa, edukacji i aktywności społecznej w gminie Odolanów.

LUDNOŚĆ

Według ewidencji ludności Urzędu Gminy i Miasta Odolanów gminę zamieszkiwały na koniec grudnia 2016 roku 14966 osób. *Bank danych Lokalnych GUS* określa populację gminy w tym samym czasie na 14501 osób. W ciągu ostatnich lat liczba mieszkańców gminy wolno lecz systematycznie rosła; przez ostatnie pięć lat przybyły 183 osoby. Podobnie wzrastała liczba mieszkańców w powiecie ostrowskim i województwie wielkopolskim, odwrotnie natomiast było w skali całego kraju. Współczynnik feminizacji w gminie Odolanów (liczba kobiet przypadających na 100 mężczyzn) wynosił 101, był więc niższy niż w powiecie (104). Dla porównania wartość dla województwa wielkopolskiego wynosiła 106 a dla kraju 107², można zatem uznać, że na tle regionu i kraju odsetek mężczyzn w populacji gminy jest stosunkowo wysoki.

Stosunkowo korzystne są także dane dotyczące struktury wiekowej ludności według ekonomicznych kategorii wieku. Gmina Odolanów charakteryzuje się większym odsetkiem osób w wieku przedprodukcyjnym i mniejszym w wieku poprodukcyjnym niż powiat i województwo. Szczegółowe dane zawiera tabela poniżej:

¹ *Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025, Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Odolanów na lata 2013-2020, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Odolanów na lata 2016-2020.*

² Dane tu i w innych miejscach tego rozdziału, jeżeli nie zaznaczono, że inaczej, za *Bankiem Danych Lokalnych GUS*.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

Tab. 1.1. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem (wg stanu na 2016 r.).

	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
	[%]	[%]	[%]
WIELKOPOLSKIE	19,2	62,0	18,8
Powiat ostrowski	18,5	62,4	19,1
Odolanów	20,1	63,9	16,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Jakkolwiek aktualna sytuacja demograficzna gminy jest dość dobra, zwłaszcza na tle podobnych gmin w szybciej starzejących się regionach kraju, to jednak bliższe przyjrzenie się wskaźnikom obciążenia demograficznego każe przygotowywać się na jej znaczące pogorszenie. Bardzo powolny wzrost liczby osób wieku nieprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym wyjaśnia fakt, że przyrostowi liczby seniorów towarzyszy spadek liczby dzieci i młodzieży, co obrazują poniższe zestawienia:

Tab. 1.2. Wskaźnik obciążenia demograficznego - ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

	ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
WIELKOPOLSKIE	55,1	56,0	57,1	58,4	59,7	61,3
Powiat ostrowski	55,1	55,9	56,9	57,9	58,8	60,2
Odolanów	55,2	55,5	55,3	55,5	56,1	56,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Tab. 1.3. Wskaźnik obciążenia demograficznego - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym.

	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
WIELKOPOLSKIE	81,0	84,6	88,3	91,9	95,3	98,3
Powiat ostrowski	84,6	88,4	92,6	96,6	100,4	103,4
Odolanów	64,8	67,3	70,7	73,9	77,9	80,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Tab. 1.4. Wskaźnik obciążenia demograficznego - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
WIELKOPOLSKIE	24,6	25,7	26,8	28,0	29,1	30,4
Powiat ostrowski	25,2	26,2	27,3	28,4	29,5	30,6
Odolanów	21,7	22,3	22,9	23,6	24,6	25,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Oznacza to po pierwsze, że konieczne jest przygotowanie się na wzrastającą liczbę osób starszych w populacji gminy i generowane przez nich zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i zdrowotne, dostosowaną do ich potrzeb ofertę rekreacyjną, edukacyjną i kulturalną i wszelkie działania zapobiegające wykluczeniu społecznemu tej grupy. Po drugie wskazane jest zatrzymanie w gminie jak największej części osób młodych przez stworzenie im szans zatrudnienia, rozwoju pozazawodowego i klimatu sprzyjającego rodzinie (wzrost liczby miejsc w przedszkolach, wzbogacanie oferty edukacyjnej i pozaedukacyjnej szkół)³ Tymczasem brak perspektyw rozwoju dla osób młodych oraz niewystarczająca oferta usług publicznych, w tym zbyt mała liczba miejsc w przedszkolu i brak żłobka, to najważniejsze problemy w sferze społecznej zdaniem mieszkańców gminy, którzy wypełniali ankietę dotyczącą deficytów na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji.

BEZROBOCIE

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowie Wielkopolskim liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie gminy Odolanów wynosiła na dzień 31 grudnia 2016 r. 331. Bezrobotni zarejestrowani stanowią więc niespełna 3,5% ludności w wieku produkcyjnym. Skala bezrobocia w gminie jest więc wyjątkowo niska, podobnie zresztą jak w powiecie ostrowskim i całej słynącej z gospodarności Wielkopolsce. Można wręcz podejrzewać, że zbliża się do poziomu bezrobocia naturalnego i nie należy ani oczekiwać, ani starać się by znacząco spadła.

Może jednak martwić fakt, że 109 osób to długotrwale bezrobotni, 62 – bezrobotni do 25 roku życia, a 78 – bezrobotni powyżej 50 roku życia. Te formy bezrobocia wywierają najsilniejszy degradujący wpływ na tkankę społeczną. Bezrobocie osób młodych opóźnia decyzje o założeniu rodziny

³Bardziej szczegółowe dane demograficzne omawia *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych...*, s 17-20.

i posiadaniu potomstwa, bezrobocie długotrwałe jest jedną z najczęstszych przyczyn ubóstwa, bezrobocie osób powyżej 50 roku życia oznacza zazwyczaj brak możliwości powrotu na rynek pracy, by wymienić tylko najbardziej bezpośrednie i najbardziej oczywiste następstwa.

Struktura bezrobocia ze względu na płeć jest w gminie Odolanów typowa: częściej dotyka ono kobiet.

Tab. 1.5. Bezrobotni zarejestrowani wg płci.

	ogółem					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
WIELKOPOLSKIE	134 954	147 902	144 832	116 410	93 311	77 697
Powiat ostrowski	6 536	7 042	6 628	5 161	3 962	3 140
Odolanów	713	730	693	527	394	331
	mężczyźni					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
WIELKOPOLSKIE	56 585	66 610	65 042	50 568	39 504	31 981
Powiat ostrowski	2 733	3 184	2 905	2 220	1 624	1 334
Odolanów	285	336	318	242	152	136
	kobiety					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
WIELKOPOLSKIE	78 369	81 292	79 790	65 842	53 807	45 716
Powiat ostrowski	3 803	3 858	3 723	2 941	2 338	1 806
Odolanów	428	394	375	285	242	195

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Bezrobocie ogółem oraz jego kategorie silnie różnicują poszczególne miejscowości na terenie gminy, oraz ulice w obrębie miasta Odolanów, dlatego też powrócimy do omówienia wskaźników bezrobocia w podsumowaniu podrozdziału⁴.

UBÓSTWO I INNE NEGATYWNE SKUTKI BEZROBOCIA

Najważniejszym skutkiem społecznym bezrobocia, zwłaszcza bezrobocia długotrwałego, jest degradacja ekonomiczna gospodarstw domowych, przejawiająca się początkowo obniżeniem

⁴Więcej analiz problematyki bezrobocia zawiera *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych...*, s. 26-28.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

standardu życia, a następnie popadnięciem w ubóstwo. Innymi konsekwencjami nieodnalezienia swojego miejsca na rynku pracy są frustracja, poczucie krzywdy, pogorszenie stanu zdrowia, wzrost częstotliwości zachowań agresywnych (w tym konfliktów z prawem) oraz inne dysfunkcje społeczne. Wśród wymienionych następstw bezrobocia najłatwiej prześledzić wskaźniki związane z ubóstwem.

Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej stanowi podstawowy wskaźnik ubóstwa. Jak widać z poniższego zestawienia zmniejszała się ona nieznacznie w minionych latach.

Tab. 1.6. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w gminie Odolanów na tle powiatu i województwa.

	2011	2012	2013	2014	2015
	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]
WIELKOPOLSKIE	93 543	95 361	99 687	92 948	87 370
Powiat ostrowski	4 061	4 087	4 365	4 127	3 860
Odolanów	605	635	622	614	575

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Uderzający jest jednak fakt, że pomocą społeczną objęte jest gospodarstwo domowe aż co ósmego mieszkańca gminy. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ogóle ludności jest w powiecie i województwie dwukrotnie niższy.

Tab. 1.7. Zasięg korzystania z pomocy społecznej w gminie Odolanów na tle powiatu i województwa.

	udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem				
	2011	2012	2013	2014	2015
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
WIELKOPOLSKIE	7,5	7,5	7,7	7,0	6,4
Powiat ostrowski	7,3	7,1	7,4	6,7	6,0
Odolanów	15,1	15,3	13,9	13,1	12,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Najczęstszym powodem przyznawania świadczeń opieki społecznej jest ubóstwo, kolejnymi zaś bezrobocie i niepełnosprawność⁵.

Poniżej powrócimy do omówienia wskaźników ubóstwa wyznaczonych dla poszczególnych jednostek analizy.

Na podstawie dostępnych danych trudno ocenić skalę i dynamikę takich zjawisk jak alkoholizm, przemoc w rodzinie oraz przestępczość. Między rokiem 2015 a 2016 wzrosła w gminie liczba Niebieskich Kart z 7 do 22, nie sposób jednak odpowiedzialnie oszacować, w jakim stopniu jest to wynik nasilenia przemocy domowej, w jakim coraz częstszego ujawniania tego typu zjawisk, a w jakim wreszcie przypadkowych fluktuacji. Podobnie ma się rzecz z liczbą osób objętych działaniami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która spadła z 15 w 2015 r. do 14 w 2016 r. oraz liczbą czynów karalnych (119 w 2015 r., 138 w 2016 r.).

Dane dotyczące liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ogółem oraz z powodu ubóstwa, a także – mimo powyżej sformułowanych zastrzeżeń – liczby Niebieskich Kart oraz czynów karalnych zostaną wykorzystane do wyznaczenia obszaru zdegradowanego ze względu na łatwość ich pozyskania oraz ujawniane przez nie zróżnicowanie przestrzenne, pozwalające za ich pomocą wskazać miejsca szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy.

EDUKACJA

Roli edukacji w podnoszeniu szans życiowych dzieci i młodzieży nie sposób przecenić. Zwłaszcza edukacja publiczna stoi przed zadaniem ich podnoszenia i jednocześnie wyrównywania, przez co przyczynia się do zapobiegania w przyszłości zjawiskom wykluczenia społecznego, koncentracji bezrobocia i ubóstwa oraz innym postępującym w ślad za nimi negatywnym zjawiskom społecznym. Odpowiedzialna i skuteczna, może stać się najważniejszym mechanizmem podnoszenia poziomu kapitału społecznego i kulturowego. Z tych przyczyn w diagnozie potrzeb rewitalizacyjnych nie może zabraknąć kilku uwag na temat edukacji.

Na terenie gminy funkcjonuje przedszkole z 10 oddziałami. Sieć szkół podlegających władzom gminy tworzy 6 szkół podstawowych i 5 szkół filialnych z klasami I-III oraz 4 gimnazja, Zespół Szkół Ogólnokształcących (Liceum Ogólnokształcące oraz Liceum dla dorosłych) i Zasadnicza

⁵Więcej danych na temat pomocy społecznej zawiera *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych...*, s. 55-63.

Szkoła Zawodowa⁶. Uczestnicy warsztatów planistyczno-konsultacyjnych wyrażali niezadowolenie z powodu niewystarczającej w ich opinii liczby miejsc w przedszkolu. Natomiast edukacja szkolna zarówno pod względem bazy lokalowej, jak i poziomu nauczania, zdaje się odpowiadać aspiracjom społeczności lokalnej i nie wymaga podejmowania szczególnych działań w procesie rewitalizacji. Mieszkańcy skarżyli się jednak na zbyt małą liczbę zajęć pozalekcyjnych w szkołach, zwłaszcza w okresie ferii i wakacji. Można sądzić, że o ile szkoły spełniają zadowalająco funkcje ściśle edukacyjne, to nie spełniają oczekiwań mieszkańców jako centra aktywności lokalnej oferujące bogatą paletę zajęć hobbystycznych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych popołudniami, w dni wolne i wakacje. W mieście Odolanów potrzeby mieszkańców w tym zakresie zaspokaja w znacznym stopniu Odolanowski Dom Kultury, jednak na obszarach wiejskich takie oczekiwania wobec szkół wydają się całkiem naturalne. Oczekiwanie te z pewnością mogą zostać zaspokojone w większym niż dzisiaj stopniu pod warunkiem szerszego otwarcia się instytucji edukacyjnych na współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy. Jest to w kontekście rewitalizacji główny chyba postulat pod adresem szkół w gminie Odolanów.

Dodajmy, że ze względu na stosunkowo niewielką liczbę uczniów przystępujących do sprawdzianu szóstoklasisty lub egzaminu gimnazjalnego w poszczególnych jednostkach analizy oraz relatywnie mało zróżnicowane wyniki, uznano je za nieprzydatne do diagnozowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w procesie delimitacji obszaru zdegradowanego.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA I OBYWATELSKA

Na koniec pragniemy zwrócić uwagę na dane dotyczące aktywności społecznej mieszkańców gminy Odolanów. Wskazują one bowiem na znaczny potencjał tkwiący we wspólnocie lokalnej, który powinien zostać uruchomiony i wykorzystany w procesie rewitalizacji.

Liczba organizacji trzeciego sektora w gminie jest wysoka i nieustannie rośnie. W przeliczeniu na liczbę ludności nie odbiega znacząco od wysokiej na tle kraju średniej powiatowej i wojewódzkiej.

⁶Szczegółowe dane znaleźć można w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych...*, s. 30-32.

Tab. 1.8. Liczba stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych w gminie Odolanów, powiecie ostrowskim i województwie wielkopolskim na 10 tysięcy mieszkańców.

fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców (stan na koniec roku)						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
WIELKOPOLSKIE	30	31	33	34	36	38
Powiat ostrowski	29	30	32	33	35	35
Odolanów	26	27	28	29	32	34

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Oprócz liczby imponująca jest także różnorodność obszarów ich działania. Według bazy ngo.pl w gminie Odolanów działa: 17 stowarzyszeń, 5 fundacji, 13 klubów sportowych (w tym LZS i UKS), 13 oddziałów ochotniczej straży pożarnej i 4 spółdzielnie socjalne i warsztaty terapii zajęciowej, w sumie 53 podmioty, w tym trzy ze statusem organizacji pożytku publicznego⁷.

Także inny użyteczny wskaźnik aktywności mieszkańców – frekwencja wyborcza – napawa optymizmem. Podczas wyborów do rad gmin w 2014 roku frekwencja ogólnopolska wyniosła 47,43%, w województwie wielkopolskim – 46,94%, w powiecie ostrowskim – 47,58%, a w gminie Odolanów aż 62,82%⁸.

WSKAŹNIKI NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH W JEDNOSTKACH ANALIZY NA TERENIE GMINIE ODOLANÓW

W poniższej tabeli przedstawiono wartości wybranych wskaźników negatywnych zjawisk społecznych w rozbiciu na wyróżnione jednostki analizy. Dane dotyczą stanu na koniec 2016 r. z wyjątkiem informacji o frekwencji w wyborach lokalnych. Kolorem czerwonym wyróżniono przekroczenie wartości referencyjnych, które stanowiła każdorazowo średnia wartość wskaźnika w gminie⁹.

⁷Pełne zestawienie tych podmiotów dostępne jest na stronie <http://bazy.ngo.pl/>.

⁸Dane Państwowej Komisji Wyborczej (<http://samorzad2014.pkw.gov.pl/>).

⁹W wypadku Odolanowa konieczne było zrezygnowanie ze wskaźników odnoszących się do frekwencji wyborczej (nie można bowiem pozyskać w tej materii danych z podziałem na ulice, a obwody wyborcze nie pokrywają się wyróżnionymi w obrębie miasta jednostkami analizy), oraz liczby organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców (organizacja te, niezależnie od tego, w której części Odolanowa są zarejestrowane, obejmują z reguły swoim działaniem co najmniej obszar całego miasta).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

Tab. 1.9. Wartości najważniejszych wskaźników wykorzystywanych w diagnozie stanu kryzysowego w sferze społecznej w gminie Odolanów.

MIEJSCOWOŚĆ	WSKAŹNIKI BEROBOCIA				WSKAŹNIKI UBÓSTWA		WSKAŹNIKI PRZESTĘPCZOŚCI		WSKAŹNIKI NIEWYSTARCZAJĄCEGO POZIOMU UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM	
	Bezrobotni ogółem w ludności w wieku produkcyjnym	Bezrobotni długotrwale w ludności w wieku produkcyjnym	Bezrobotni do 25 r. ż. w ludności w wieku produkcyjnym	Bezrobotni po 50 r. ż. w ludności w wieku produkcyjnym	Osoby objęte pomocą społeczną ogółem / 1000 ludności	Osoby objęte pomocą społeczną z powodu ubóstwa / 1000 ludności	Niebieskie karty / 1000 ludności	Czyny karalne / 1000 ludności	Organizacje pozarządowe / 1000 ludności	Frekwencja w wyborach do Rady Gminy i Miasta Odolanów w 2014 r.
średnia wartość wskaźnika w gminie	3,49%	1,15%	0,65%	0,82%	37,42	25,59	1,40	9,69	1,14	63,12%
BABY	6,98%	2,33%	0,78%	1,55%	36,84	21,05	0,00	0,00	0,00	64,47%
BIADASZKI	20,00%	20,00%	0,00%	0,00%	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	68,37%
BONIKÓW	3,38%	1,30%	0,52%	1,04%	43,12	36,48	6,63	14,93	1,66	49,11%
GARKI	3,04%	1,42%	0,20%	0,81%	34,08	18,35	1,31	2,62	1,31	49,11%
GLIŚNICA	4,63%	1,39%	0,46%	1,85%	38,58	26,71	2,97	5,93	0,00	68,37%
GORZYCE MAŁE	4,56%	0,83%	2,49%	0,00%	38,27	28,06	2,55	12,76	2,55	64,47%
GROCHOWISKA	2,50%	2,50%	0,00%	0,00%	47,62	15,87	0,00	0,00	0,00	69,82%
HUTA	2,93%	0,53%	0,80%	0,53%	50,34	31,88	0,00	6,71	0,00	69,82%
KACZORY	3,51%	1,75%	0,00%	0,88%	15,46	10,31	0,00	0,00	0,00	68,37%
KUROCH	3,03%	1,52%	0,00%	0,00%	80,00	60,00	0,00	0,00	0,00	57,31%
LIPINY	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	57,20%
NABYSZYCE	3,37%	1,69%	0,84%	0,56%	49,91	33,27	1,85	5,55	0,00	57,31%
NADSTAWKI	5,62%	1,12%	0,00%	0,00%	22,06	22,06	0,00	7,35	0,00	69,82%
ODOLANÓW – STREFA CENTRALNA	4,07%	1,26%	0,67%	1,48%	46,05	32,02	1,75	25,88	-	-
ODOLANÓW – STREFA PERYFERYJNA	3,51%	1,21%	0,66%	1,05%	26,89	19,02	1,97	5,90	-	-
PAPIERNIA	11,11%	0,00%	0,00%	11,11%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	69,82%
RACZYCE	4,44%	1,75%	0,70%	1,05%	40,94	28,81	0,76	6,82	0,76	60,80%
ŚWIECA	3,26%	1,40%	0,78%	0,62%	39,88	18,48	0,97	7,78	0,00	59,90%
TARCHAŁY MAŁE	3,82%	0,00%	0,00%	0,76%	84,11	51,40	0,00	4,67	0,00	58,97%
TARCHAŁY WIELKIE	2,91%	0,67%	0,34%	0,90%	17,48	16,75	2,18	11,65	0,73	61,57%
TRZCIELINY	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	69,82%
UCIECHÓW	3,79%	0,58%	1,02%	0,58%	40,26	27,15	0,94	2,81	0,94	57,20%
WIERZBNO	3,20%	0,99%	0,99%	0,25%	47,06	41,18	2,94	5,88	1,47	58,97%
WISŁAWKA	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	68,37%

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

Dane te posłużą w kolejnym rozdziale do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji. Już w tym miejscu zauważyć jednak należy, że po pierwsze na terenie gminy Odolanów występuje znaczne zróżnicowanie pod względem nasilenia negatywnych zjawisk społecznych pomiędzy poszczególnymi jednostkami analizy, co znajduje wyraz w bardzo zróżnicowanej liczbie wskaźników przekraczających wartości referencyjne (od 1 do 8). Po drugie jednostki, w których zanotowano najwięcej przekroczeń wartości referencyjnej nie tworzą zwartego skupiska, lecz przeciwnie – są rozproszone na terenie gminy (np. Boników na południu, Uciechów na zachodzie, Nabyszyce na północy). Po trzecie miasto Odolanów w części centralnej charakteryzuje się znaczną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych.

PODSUMOWANIE

Stan sfery społecznej w gminie Odolanów wyznacza zasadnicze ramy projektowanej rewitalizacji. Do niewątpliwych zasobów społecznych gminy należy niski poziom bezrobocia związany z zaradnością i przedsiębiorczością mieszkańców oraz wysoka aktywność społeczna i obywatelska wyrażająca się przez działalność organizacji pozarządowych i uczestnictwo w życiu politycznym wspólnoty lokalnej.

Przed gminą stoją jednak wyzwania, których charakter rozstrzyga o przestrzennym i przedmiotowym wymiarze planowanych działań rewitalizacyjnych. Najważniejsze z nich to:

- wzrastający udział seniorów wśród mieszkańców gminy skutkujący wzrostem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i sprofilowaną ofertę kulturalną i rekreacyjną;
- tworzenie zachęt do pozostania w gminie dla osób młodych poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej;
- zapobieganie degradującym formom bezrobocia i będącemu ich następstwem ubóstwu poprzez aktywizację i integrację społeczna grup defaworyzowanych;
- wykorzystanie potencjału instytucji kulturalnych i edukacyjnych gminy z jednej oraz społeczeństwa obywatelskiego z drugiej strony poprzez ściślejsze współdziałanie na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

Znaczne rozproszenie miejsc, gdzie występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych oznacza, że ich likwidowanie wymagać będzie szeregu działań punktowych na terenie wsi znacznie oddalonych od siebie geograficznie (naturalnie w skali gminy). Prowadzenie punktowych działań

aktywizacyjnych i integracyjnych na obszarach wiejskich wymagać będzie uruchomienia lokalnych liderów, grup nieformalnych i zainicjowania działań podmiotów trzeciego sektora, które jak widać w tabeli 1.9 są na obszarach wiejskich – poza nielicznymi wyjątkami – prawie nieobecne pomimo ich znacznej liczby w gminie jako całości.

Z drugiej strony nie można zapominać, że w realiach gminy miejsko-wiejskiej z dominującym ośrodkiem w postaci Odolanowa powodzenie działań rewitalizacyjnych wymaga koncentracji najważniejszych przedsięwzięć na jego terenie. Centrowy potencjał miasta przekłada się bowiem na jakość życia wszystkich mieszkańców gminy, w tym odległych od niego wsi, wielorako: mieszkańcy zaspokajają szereg swoich potrzeb (zdrowotnych, kulturalnych, edukacyjnych, opiekuńczych) w centralnej miejscowości gminy, gdzie skupia się odpowiednia infrastruktura, wizerunek miasta przyciąga lub odstrasza potencjalnych inwestorów i turystów itd. Okoliczności te wzmacniają dodatkowo postulat koncentracji najważniejszych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Odolanowie, niezależnie od widocznego w powyższej tabeli złego stanu sfery społecznej w mieście.

SFERA GOSPODARCZA

Gmina Odolanów ma charakter przemysłowo-rolniczy. Na jej terenie według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. znajdowało się 1600 gospodarstw rolnych, przeważnie niewielkich; w 1430 z nich prowadzono działalność rolniczą. Na terenie gminy dominują gleby bielicowe. Ponad 70% gleb rolniczych zaliczonych jest do klasy bonitacyjnej V i niższych, dlatego też rolnictwo w gospodarce lokalnej traci systematycznie na znaczeniu, a na pierwszy plan wysuwają się inne gałęzie gospodarki.

Najważniejszą stanowi wydobywanie gazu ziemnego (Tarchały Wielkie, Garki) i jego przeróbka (Odołanów). Zakłady PGNiG wytwarzają gaz wysokometanowy, skroplony metan, ciekły azot, hel, tlen. Znaczące przedsiębiorstwa w pozostałych branżach to m. in.: Deftrans (producent mebli łazienkowych), Dinopol (producent opakowań), Dombud (budownictwo), Dozagro (produkcja, montaż i serwis urządzeń rolniczych), Kor-trans (producent kory sosnowej), Krio-serwis Sp. z o. o. (naprawa silników przemysłowych), Meble Doktor (producent mebli sosnowych), M-Rol Sp. z o. o., sp. k. (producent mieszalników rolniczych), Pupil-Foods Sp. z o. o. (producent karmy dla zwierząt), Skoplast (producent rur PCV), Wiązary Burkietowicz (prefabrykowane konstrukcje z drewna), Woseba” (palarnia

kawy). Już ta lista daje obraz znacznego zróżnicowania gospodarki lokalnej¹⁰. Fakt znaczącej dywersyfikacji branż reprezentowanych w lokalnej gospodarce postrzegać należy jako jej silną stronę, zwiększającą szanse zrównoważonego rozwoju gminy i zabezpieczającą przed skutkami nagłych wahań koniunktury w poszczególnych obszarach rynku.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na terenie gminy Odolanów 31 grudnia 2016 r. działały 1102 podmioty gospodarki narodowej. Ich liczba w minionych latach systematycznie rosła dzięki przybywaniu corocznie kilkudziesięciu mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających do 9 osób. Stabilna była natomiast liczba małych (10 - 49 zatrudnionych) i średnich (50 – 249 zatrudnionych) podmiotów. Cechą gminy Odolanów jest natomiast brak większych firm. Na tę okoliczność także można patrzeć jak na atut, nie istnieje bowiem ryzyko uzależnienia lokalnego rynku pracy oraz dużej grupy miejscowych podwykonawców i kontrahentów od jednego lub dwóch dominujących podmiotów.

W gminie Odolanów przybywało podmiotów gospodarki narodowej nie tylko w liczbach bezwzględnych, ale także w przeliczeniu na liczbę mieszkańców. Na koniec ubiegłego roku było ich 760 na 10 tys. ludności, czyli 86 więcej niż w 2012 r. Ta pozytywna tendencja nie powinna jednak przysłaniać faktu, że w porównaniu z powiatem ostrowskim i województwem wielkopolskim liczba podmiotów w rejestrze REGON jest w gminie Odolanów stosunkowo niska.

Tab. 1.10. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Odolanów (wg stanu na koniec roku).

Liczba zatrudnionych	2012	2013	2014	2015	2016
0 - 9	922	972	1 013	1 029	1 058
10 - 49	39	40	38	38	39
50 - 249	4	5	5	5	5
250 – 999	0	0	0	0	0
1000 i więcej	0	0	0	0	0
ogółem	965	1 017	1 056	1 072	1 102

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

¹⁰ Bardziej szczegółowo kwestię tę omawia *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Odolanów na lata 2016-2020*, s. 24-25.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

Tab. 1.11. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w gminie Odolanów na tle powiatu i województwa (według stanu na koniec roku).

podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności					
	2012	2013	2014	2015	2016
WIELKOPOLSKIE	1 121	1 148	1 165	1 179	1 191
powiat ostrowski	960	982	993	1 002	1 009
gmina Odolanów	674	707	732	742	760
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności					
	2012	2013	2014	2015	2016
WIELKOPOLSKIE	102	103	102	102	97
powiat ostrowski	85	86	83	83	76
gmina Odolanów	90	80	89	73	77
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności					
	2012	2013	2014	2015	2016
WIELKOPOLSKIE	70	75	82	86	82
powiat ostrowski	64	65	70	74	68
gmina Odolanów	71	43	66	61	64

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Dokładniejsza analiza danych pokazuje, że gmina Odolanów nie nadrabia znacząco dystansu w stosunku do powiatu i województwa. Co więcej, bilans jednostek nowo zarejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON w ciągu roku, jakkolwiek nadal dodatni, nie miał w ostatnich dwóch latach tej samej dynamiki co w 2014 r., a zwłaszcza w 2013 r.

Wśród podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy przeważają osoby fizyczne. Było ich na koniec 2016 r. 864. Liczba ta rosła systematycznie w ostatnich latach, co potwierdzają dane w tabeli poniżej.

Tab. 1.12. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Odolanów.

osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności					
	2012	2013	2014	2015	2016
gmina Odolanów	791	833	858	868	886

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Z roku na rok rosła także liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności.

Tab. 1.13. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w gminie Odolanów na tle powiatu i województwa.

	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności				
	2012	2013	2014	2015	2016
WIELKOPOLSKIE	85	87	87	86	86
powiat ostrowski	77	78	78	78	78
gmina Odolanów	55	58	59	60	61

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Dobrym wskaźnikiem poziomu przedsiębiorczości w gminie jest liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Ponownie – choć gmina Odolanów odstaje pod tym względem od średniej powiatowej i wojewódzkiej, to stały wzrost liczby osób samozatrudnionych świadczy o znacznym potencjale przedsiębiorczości w społeczności lokalnej.

Tab. 1.14. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie Odolanów na tle powiatu i województwa.

	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym				
	2012	2013	2014	2015	2016
WIELKOPOLSKIE	13,3	13,6	13,7	13,8	13,9
powiat ostrowski	11,8	12,2	12,3	12,4	12,5
gmina Odolanów	8,6	9,2	9,4	9,6	9,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

PODSUMOWANIE

Pod względem najważniejszych wskaźników przedsiębiorczości gmina Odolanów wypada gorzej niż powiat ostrowski oraz województwo wielkopolskie jako całość. Nie ma w tym nic zaskakującego, zważywszy że porównujemy gminę miejsko-wiejską, której centralną miejscowość

zamieszkuje nieco ponad 5 tys. mieszkańców w jednostkami, w których skład wchodzi średnie miasta (Ostrów Wielkopolski) lub metropolie (Poznań). Natomiast w porównaniu z podobnymi gminami gospodarka Odolanowa nie prezentuje się niekorzystnie¹¹.

Wszystkie analizowane dane wskazują na stały rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Dywersyfikacja gospodarki w gminie, brak uzależnienia od jednego dominującego pracodawcy lub branży stwarza szansę na bezpieczny i zrównoważony rozwój. Relatywna bliskość Ostrowa Wielkopolskiego i Kalisza sprawia, że specjaliści z branż niewystępujących w gminie, znajdują satysfakcjonujące zatrudnienie w jej pobliżu. Można zatem uznać, że stymulowanie lokalnej przedsiębiorczości nie jest priorytetem w kontekście planowanej rewitalizacji.

Z drugiej jednak strony należy dostrzec zróżnicowanie sytuacji w obrębie samej gminy. Liczba podmiotów zarejestrowanych w CEIDG w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest na większości obszarów wiejskich niższa, a w wielu wypadkach znacznie niższa niż średnia gminna, co obrazuje poniższa tabela.

Tab. 1.15. Podmioty zarejestrowane w CEIDG na 1000 mieszkańców w gminie Odolanów wg stanu na koniec 2016 r.

MIEJSCOWOŚĆ	PODMIOTY ZAREJESTROWANE W CEIDG	
	w liczbach bezwzględnych	na 1000 mieszkańców
wartość dla gminy	864	57,73%
BABY	5	26,32
BIADASZKI	3	300,00
BONIKÓW	24	39,80
GARKI	32	41,94
GLIŚNICA	13	38,58
GORZYCE MAŁE	21	53,57
GROCHOWISKA	3	47,62
HUTA	26	43,62
KACZORY	18	92,78
KUROCH	0	0,00
LIPINY	0	0,00
NABYSZYCE	18	33,27

¹¹ Przykładowe porównania znaleźć można w *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025*, s. 29-31. Mimo upływu kilku lat przedstawione tam zależności i tendencje nie uległy znaczącej zmianie.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

NADSTAWKI	7	51,47
ODOLANÓW – STREFA CENTRALNA	228	100,00
ODOLANÓW – STREFA PERYFERYJNA	215	70,49
PAPIERNIA	0	0,00
RACZYCE	72	54,59
ŚWIECA	43	41,83
TARCHAŁY MAŁE	7	32,71
TARCHAŁY WIELKIE	69	50,25
TRZCIELINY	0	0,00
UCIECHÓW	39	36,52
WIERZBNO	21	30,88
WISŁAWKA	0	0,00

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

Na objęcie działaniami rewitalizacyjnymi zasługują zwłaszcza wsie, w których niska aktywność gospodarcza współwystępuje z wysokim bezrobociem, co przekłada się na wysoki poziom ubóstwa (np. Glińnica, Nabyszyce, w nieco mniejszym stopniu Raczyce). Wskazane są zwłaszcza przedsięwzięcia aktywizujące mieszkańców tych terenów oraz inwestycje zmierzające do obniżenia kosztów podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania, głównie w Odolanowie. Do tych ostatnich zaliczyć można np. rozbudowę sieci dróg rowerowych, stwarzających alternatywę dla dojazdów do pracy samochodem.

SFERA TECHNICZNA

Dokumenty regulujące procedury opracowania programów rewitalizacji wskazują, że diagnoza negatywnych zjawisk ze sfery technicznej powinna być skoncentrowana na „degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska”¹². Ilość i jakość obiektów o funkcjach mieszkalnych w sposób istotny wyznacza jakość życia mieszkańców,

¹²Wtyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Minister Rozwoju.

determinując życiowe i zawodowe możliwości rozwoju. Procesy rewitalizacyjne muszą tym samym uwzględniać techniczny kontekst tego procesu.

Opis i analiza sfery technicznej przyjmuje w niniejszym dokumencie dość ogólną postać. Nie zawsze możliwe okazało się bardzo konkretne i szczegółowe opisanie jej stanu na poziom jednostek osadniczych, ich części czy ulic. Stan infrastruktury technicznej na terenie gminy Odolanów jest postrzegany w niektórych dokumentach planistycznych jako jedna z poważniejszych słabości i równocześnie barier rozwojowych, stanowiących istotne wyzwanie dla władz lokalnych¹³. Za największe pod względem skali i siły oddziaływania negatywne zjawiska, występujące w sferze technicznej na terenie gminy należy uznać:

- niedostateczne wyposażenie gminy w sieć kanalizacyjną i powiązane z tym niski standard zasobów mieszkaniowych w gminie;
- degradację stanu technicznego części zasobu mieszkaniowego, w tym zabudowy jednorodzinnej, i budynków o publicznym przeznaczeniu na terenie gminy;
- powiązana z powyższą niedostateczna jakość instalacji grzewczych o niskiej sprawności opartych głównie o paliwa stałe (niska emisja);
- system komunikacyjny gminy generujący różnego rodzaju uciążliwości dla funkcjonowania jej mieszkańców, w tym zjawisko niskiej emisji.

MIESZKALNICTWO I STAN ZASOBU BUDYNKÓW MIESZKALNYCH

Według Banku Danych Lokalnych GUS w Gminie Odolanów stale powiększa zasób mieszkaniowy i poprawia jego zasobu. W 2015 r. liczba budynków mieszkalnych wyniosła 3304 i odnotowywała w ciągu ostatnich lat bardzo korzystną dynamikę wzrostową¹⁴. Prezentowane poniżej dane ilustrują te pozytywną tendencję.

¹³ Por. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Odolanów na lata 2016-2020; Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025*, s. 30 i nast., *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy i Miasta Odolanów*, s. 47 i nast., *Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Odolanów*.

¹⁴ Tu i w dalszej części podrozdziału dane za Bankiem Danych Lokalnych GUS.

Tab. 1.16. Liczba budynków mieszkalnych w gminie Odolanów w latach 2010-2015 (stan koniec roku).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina Odolanów	3 149	3 193	3 214	3 243	3 275	3 304

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Podobnie przedstawia się dynamika wzrostu liczby mieszkań, która w 2015 r. osiągnęła poziom 3772 lokali mieszkalnych.

Tab. 1.17. Liczba mieszkań w gminie Odolanów w latach 2010-2015 (stan koniec roku).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina Odolanów	3 631	3 655	3 677	3 706	3 744	3 772

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wartości wyżej przytoczone nie świadczą bezpośrednio i jednoznacznie o warunkach, w jakich żyją ich lokatorzy. Oznaczać one mogą generalnie postępującą poprawę sytuacji mieszkaniowej, ale tylko w wymiarze prezentowanych wartości statystycznych. Wskaźnikiem, który lepiej obrazuje jakość życia jest średnia powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę. Tutaj również odnotowany jest niewielki wzrost. Przeciętny mieszkaniec gminy ma do dyspozycji 27,1 m² powierzchni użytkowej mieszkania. Jest to wielkość zbliżona do średniej ogólnopolskiej i regionalnej, nie może więc być podstawą do formułowania negatywnych ocen stanu gospodarki mieszkaniowej. Bardzo dobrze przedstawiają się za to dane ilustrujące przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania, która na koniec 2015 r. wyniosła 103,7 m². Wskaźnik ten plasuje gminę zdecydowanie powyżej średniej ogólnopolskiej (73,4 m² w 2014 r.) i regionalnej (80,7 m² w 2014 r.).

Kwestią problemową w zakresie mieszkalnictwa stanowi natomiast stan techniczny substancji mieszkaniowej. Najważniejsze deficyty identyfikuje *Programie Gospodarki Niskoemisyjnej*, gdzie czytamy: „Na podstawie inwentaryzacji wyznaczono obszary oraz sektory o największej emisji zanieczyszczeń. Stan jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy głównie kształtuje niska emisja zanieczyszczeń z sektora budynków mieszkalnych jednorodzinnych, a w mniejszym stopniu

emisja zanieczyszczeń z procesów technologicznych oraz grzewczych w zakładach przemysłowych”. Istotny udział w strukturze stanowią budynki charakteryzujące się często złym stanem technicznym oraz niskim stopniem termomodernizacji, brakiem instalacji centralnego ogrzewania (ogrzewanie piecowe). Budynki mieszkalne i użytku publicznego są wyposażone w technologie znacznie odbiegające pod względem sprawności cieplnej od współczesnych norm i wymagają termomodernizacji)”¹⁵.

SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA

Mieszkańcy gminy są zaopatrywani w wodę przez rozbudowaną sieć wodociągową o łącznej długości 36,1 km. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi z kolei 32 km. Z tej pierwszej korzysta 98,2% mieszkańców miasta. Trochę gorzej przedstawia się dostępność sieci kanalizacyjnej. Według szacunków korzysta z niej ok. 20% mieszkańców. Zlokalizowana na terenie miasta oczyszczalnia ścieków zapewnia w pełni bezpieczeństwo ekologiczne gminy. Według informacji zawartych w dokumentach planistycznych stan ujęć i sieci jest niezadowalający i wymaga dalszych znaczących inwestycji.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Głównym źródłem zaopatrzenia w energię ciepłą są indywidualne źródła ciepła oraz dwie lokalne kotłownie w Odolanowie zasilane paliwem stałym. Proces eliminacji tego zagrożenia wymaga działań modernizacyjnych i termomodernizacyjnych w zasobach mieszkaniowych użytkowanych na terenie gminy.

POZOSTAŁE ELEMENTY INFRASTRUKTURY: SIEĆ ELEKTRYCZNA, GAZOWNICTWO

System zasilania w energię elektryczną gminy Odolanów zaspokaja aktualne potrzeby mieszkańców miasta, użytkowników publicznych i sfery gospodarki lokalnej. Spełnia też odpowiednie standardy techniczne. Dostępne materiały źródłowe nie wskazują na istnienie w tym zakresie szczególnych potrzeb lub barier rozwojowych. Według „Energia-Operatora SA” istniejąca

¹⁵Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy i Miasta Odolanów, s. 8 i nast.

nadwyżka mocy na głównym punkcie zasilania i stan sieci pozwala na sprostanie spodziewanemu w najbliższych latach wzrostowi zapotrzebowania. Opracowania eksperckie wskazują na nadmierną energochłonność oświetlenia i stąd potrzeba obniżenia kosztów jego utrzymania. W bilansie energetycznym wyraźny deficyt stanowi wykorzystanie źródeł odnawialnych.

Sieć gazowa funkcjonująca na terenie gminy obejmuje swoim 70% jej mieszkańców i jest sukcesywnie rozwijana. Według operatora – firmy „Gaz System” sieć gazowa ma być rozbudowywana zarówno na terenach wiejskich i miejskich gminy (budowa gazociągu PN 1000 Lwówek-Odolanów).

SYSTEM INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ

System komunikacyjny gminy i miasta Odolanów należy uznać za dobrze rozwinięty. W jego skład wchodzi drogi wojewódzkie nr 444 i 445 oraz powiatowe i gminne. Sieć drogowa w połączeniu z linią kolejową Ostrów Wielkopolski – Odolanów – Oleśnica – Wrocław sprawia, że Odolanów jest dobrze skomunikowany ze swoim otoczeniem. Niestety, „...dobry dostęp do komunikacji mają mieszkańcy Odolanowa i Tarchał Wielkich, natomiast trudności doświadczają mieszkańcy pozostałych sołectw i wsi niesołeckich. Szczególną niedogodność stanowi brak wewnętrznej komunikacji pomiędzy miejscowościami w gminie, a także brak informacji o przewozach, niepunktualność przewoźników prywatnych, wreszcie bardzo mała częstotliwość obsługi linii komunikacyjnej, np. 2 razy dziennie. Ponadto pomiędzy miejscowościami: Nabyszyce – Odolanów, Wierzbno – Odolanów, Huta – Odolanów nie ma komunikacji publicznej”¹⁶. Alternatywnym rozwiązaniem zaproponowanym w dokumentach programowych gminy jest rozbudowa sieci tras i ścieżek rowerowych oraz miejsc parkingowych i postojowych, co łącznie mogłyby poprawić jakość komunikacji wewnątrzgminnej, a ponadto pozwoliłyby na ograniczenie uciążliwości związanych z niską emisją¹⁷.

¹⁶ *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Odolanów na lata 2016-2020*, s. 10.

¹⁷ *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy i Miasta Odolanów*, s. 8 i nast.

PODSUMOWANIE

Zidentyfikowane na podstawie dostępnych danych negatywne zjawiska ze sfery technicznej są w warunkach gminy Odolanów przestrzennie skoncentrowane w centrum Odolanowa. Najważniejsze z tych zjawisk to:

- postępująca degradacja substancji mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej w tym szkół, na którą odpowiedzią powinna być modernizacja i termomodernizacja, w tym eliminacji instalacji grzewczych opartych na paliwach stałych, a także tych o niskiej sprawności;
- stan sieci drogowej wymagający uzupełnienia o system chodników, ścieżek rowerowych oraz miejsc parkingowych.

Kwestią wartą wspomnienia w tym kontekście jest koncentracja w centrum Odolanowa budynków, mieszkalnych i innych, wpisanych do ewidencji zabytków. Według stanu na koniec 2016 r. było ich w całej gminie 309 (tj. 20,65 na 1000 mieszkańców), z czego w Odolanowie 236, a w jego centralnej strefie aż 173 (tj. 75,88 na 1000 mieszkańców). Budynki te często wymagają remontu, z reguły też są drogie w eksploatacji. Zwłaszcza te z nich, które stanowią wizytówkę gminy, a jednocześnie mają potencjał, by lepiej służyć społeczności lokalnej, w tym mieszkańcom obszaru zdegradowanego, powinny być objęte działaniami rewitalizacyjnymi. Dotyczy to przede wszystkim ratusza, kościoła poewangelickiego i budynku byłego dworca kolejowego.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Niezadowalająca kondycja sfery przestrzenno-funkcjonalnej może być zgodnie z dokumentami programującymi procesy rewitalizacyjne przesłanką do uznania stanu lokalnej wspólnoty społecznej jako kryzysowego. Rozmieszczenia przestrzenne oraz jakość urządzeń (funkcji) publicznych, kształtuje jakość życia gminnej wspólnoty samorządowej. Tym samym identyfikacja w ramach rewitalizacji takich negatywnych zjawisk jak: niewystarczające wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, deficyt podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski standard obsługi komunikacyjnej, poważny deficyt lub niska jakość terenów publicznych (np. skwerów,

parków, placów zabaw, świetlic, obiektów zabytkowych itp.) nabiera istotnego znaczenia. Poniżej zostaną przedstawione wybrane zagadnienia dotyczące tych kwestii. Dostępna przy sporządzaniu tej części diagnozy baza informacyjna była niestety dość ograniczona, zwłaszcza jeśli chodzi o jakościowy wymiar zjawisk z interesującej nas sfery.

Układ przestrzenno-funkcjonalny Odolanowa wynika z jego położenia geograficznego oraz rolniczych i przemysłowych funkcji. Funkcje przemysłowo-produkcyjne skupione są w centrum Odolanowa. Okoliczne wsie sołeckie stanowią zaplecze krajobrazowe oraz rezerwę terenu dla potrzeb mieszkalnictwa i usług turystycznych¹⁸.

Miasto i gmina jest położone w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie ostrowskim, na terenie Niziny Milickiej zwanej także Odolanowską. Pozostała część gminy jest zlokalizowana w obrębie Wysoczyzny Kaliskiej. Krajobraz jest raczej łagodny (różnice wysokości względnych nie przekraczają 20 m), z dużymi obszarami leśnymi skoncentrowanymi w okolicach miejscowości Biadaszki i w Świecy. Przez teren gminy przepływa rzeka Barycz wraz z dopływami: Złotnicą, Kurochem, Olszówką i Wiesiołkiem. Gmina zajmuje powierzchnię 13603,00 ha, której dominującą część (70%) stanowią użytki rolne. Lasy i grunty leśne zajmują ok. 22,24%, jej powierzchni. Tereny mieszkalne stanowią 0,30% jej powierzchni, przemysłowe 0,22% komunikacyjne niewiele ponad 3% powierzchni. Z racji obowiązywania na terenie gminy różnych przepisów związanych z ochroną przyrody, krajobrazu czy dziedzictwa kulturowego wyżej przytoczone wartości od wielu lat nie ulegają poważniejszym zmianom. Obszary mieszkalne zajmują 0,30%, Dostępność do walorów środowiska przyrodniczego czy kulturowego nie podlega w warunkach Odolanowa istotnym (poza komunikacyjnymi) ograniczeniom. Szlaki spacerowe i turystyczne, ścieżki i trasy rowerowe i inne formy zagospodarowania przestrzeni (parki i tereny zielone) umożliwiają mieszkańcom i turystom korzystanie z walorów gminy.

Stan infrastruktury społecznej związanej z realizacją zadań publicznych (edukacja i wychowanie, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, kultura, sport i rekreacja, lokalna przedsiębiorczość, usługi administracyjne i inne) pozostaje na zadowalającym poziomie. Gminny system infrastruktury społecznej przedstawia się według danych z 2016 r. następująco:

- Szkoły podstawowe – 6 samorządowych szkół podstawowych z 5 placówkami filialnymi, w których uczy się 974 uczniów (wraz z dziećmi z oddziałów przedszkolnych).

¹⁸ Por. *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy i Miasta Odolanów*, s. 23 i nast.

- Gimnazja – 4 placówki samorządowe, w których uczy się łącznie 431 uczniów.
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Odolanowie – organem prowadzącym jest samorząd gminny, ze 158 uczniami.
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Odolanowie, które tworzą Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Jagiełły oraz Liceum dla dorosłych – organem prowadzącym jest samorząd gminny, ze 154 uczniami.
- Placówki wychowania przedszkolnego: 1 przedszkole samorządowe wraz z oddziałami przedszkolnymi, do którego w 2016 roku uczęszczało 225 dzieci.
- Na terenie gminy nie ma żłobka, co powodowało, iż nie były zaspokajane potrzeby w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3.
- Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Odolanów z 2 filiami w Raczycach i Tarchałach Wielkich – jednostka prowadzona przez samorząd gminny, z księgozbiorem liczącym 49765 woluminów, z roczną liczbą 1525 korzystających czytelników (przy liczbie wypożyczeń utrzymującej się od kilku lat na zbliżonym poziomie – 2015 r. 23 533 a w 2014 r. 23 595). Zapewnia ona czytelnikom dostęp do katalogu on-line oraz możliwość użytkowania komputerów w pomieszczeniach bibliotecznych.
- Miejski stadion sportowy przy ul. Franciszka Sójki w Odolanowie.
- Kompleks boisk „Orlik” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Odolanowie.
- Basen miejski, w tym: basen kąpielowy z boiskami: ogólnym, do koszykówki i do piłki plażowej wraz z placem zabaw przy ul. Słonecznej.
- Hale sportowe: „Pilawa” i przy Zespole Szkół w Odolanowie.
- Boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół w Odolanowie.
- Korty tenisowe przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Odolanowie.
- Park, w tym m. in. Skate Park, park linowy Aventure i Maluch, linowy plac zabaw, plac do gry boule, plac zabaw, pomost pływający, ścieżka pieszo-rowerowa, ścianka pamięci, urządzenia zabawowe, stolik do gry w szachy na ul. 1 Maja w Odolanowie.
- Park Natury z siłownią zewnętrzną, torem rowerowym i kopułą obserwatorium, placem zabaw, placem dla seniorów, ścieżką dydaktyczną, fontanną i karuzelą przy ul. Bartosza w Odolanowie.
- Deptak spacerowy wraz z elementami małej architektury przy ul. Franciszka Sójki w Odolanowie.
- Publiczne place zabaw – 6 na terenie Odolanowa (Osiedle Górka, ul. Sowińskiego, Osiedla 25-lecia PRL, Wiatraczna, Gazownik, ul. Gimnazjalna).

- Rozwinięta sieć obiektów sportowo-rekreacyjnych i towarzyszących na pozostałym terenie gminy (hale sportowe, korty tenisowe, boiska o różnej jakości nawierzchni, w tym przyszkolne, piłkochwyty, place zabaw) zarządzane przez różne podmioty¹⁹. Na terenie gminy działa 17 klubów sportowych. Według statystyk GUS z 2014 roku, zrzeszają one 589 członków oraz organizują zajęcia w 40 sekcjach, dla 648 osób. W ich działalność zaangażowanych jest 3 trenerów i 11 instruktorów.
- Odolanowski Dom Kultury jest kluczowym organizatorem aktywności kulturalnej mieszkańców. Miesięcznie korzysta z jego usług ok. 340 osób. Corocznie jest organizatorem ok. 80 imprez (ich liczba w ostatnich 5 latach sukcesywnie wzrasta: 2015 – 76, 2014 – 60, 2013 – 68, 2012 – 46). Mają one zróżnicowaną formę od koncertów, przeglądów, seansów filmowych, wydarzeń teatralnych, po spotkania, prelekcje czy wystawy. Statystyki rejestrują wszakże sporą fluktuację ich uczestników: od 108 548 w 2014 r. do 74 440 w 2016 r.. Na terenie gminy działa 18 grup artystycznych zrzeszających 242 osoby. Sieć placówek kulturalno – oświatowych uzupełnia 14 świetlic wiejskich i osiedlowych. W strukturze ODK działa Muzeum Regionalne z ekspozycją sztuki, pamiątek regionalnych i historycznych. W opracowanej strategii ODK wskazuje się na słabe strony tego obiektu, do których zaliczono: „zniszczonej i нефункционалная sala koncertowa z niewystarczającą ilością miejsc dla publiczności, małe pomieszczenia na zajęcia taneczne, niewystarczające środki finansowe na organizację imprez kulturalno-artystycznych i działalność edukacyjno-warsztatową, małe i нефункционалне pomieszczenie na zbiory muzealne, brak oferty zajęć skierowanych do osób w wieku 40-60 lat, niedostateczne wyposażenia w sprzęt do zajęć teatralnych, tanecznych, rytmicznych, plastycznych, słaba technicznie i graficznie strona Internetowa, niewystarczająca liczba instruktorów”²⁰.
- Sieć instytucjonalna pomocy społecznej obejmuje jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Odolanów, poza Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, funkcjonują: Gminno-Miejskie Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie, w strukturach którego działają Środowiskowy Dom Samopomocy, Odolanowski Dom Pomocy Społecznej, Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego i Urządzeń Pomocniczych, Pokój Interwencji Kryzysowej oraz Świetlica abstynencka,

¹⁹Szczegółowe dane zawarte są w *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Odolanów na lata 2016-2020*, s. 35-36.

²⁰<http://www.odk.odolanow.pl/index.php/strategia-rozwoju-odk>

a także Warsztaty Terapii Zajęciowej w Odolanowie, Centrum Integracji Społecznej w Odolanowie, Dom Ochronny Poczętego Życia Zgromadzenia Zakonnego Sióstr Jezusa Miłosiernego w Odolanowie, Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza w Odolanowie oraz Świetlice Środowiskowe w Uciechowie, Raczycach, Nabyszycach, Wierzbnie, Tarchałach Wielkich, Hucie, Świecy i w Garkach²¹.

Dotkliwym problemem w korzystaniu z infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznych w centrum Odolanowa jest brak miejsc parkingowych. Na terenie całej gminy zagospodarowane i zewidencjonowane miejsca parkingowe znajdują się wyłącznie na terenie miasta. Jest ich 479 (89,87 na 1000 mieszkańców miasta), z czego zaledwie 102 w strefie centralnej Odolanowa (44,74 na 1000 mieszkańców centrum). Biorąc pod uwagę koncentrację w tej strefie funkcji administracyjnych, usługowych, edukacyjnych i rekreacyjnych powodujący wzmożony ruch i związane z tym czasowe parkowanie także osób spoza tej części miasta, dysproporcja ta jest jeszcze bardziej uderzająca. Oznacza ona dla mieszkańców tej części miasta i innych użytkowników przestrzeni publicznych w centrum Odolanowa znaczące utrudnienia nie tylko w zaparkowaniu auta, ale także w poruszaniu się pieszo na skutek zastawionych chodników. Jest to poważna bariera do zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi lub poruszających się z wózkiem dziecięcym.

PODSUMOWANIE

Zidentyfikowane na podstawie dostępnych danych negatywne zjawiska ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej są w gminie skoncentrowane na obszarze centrum Odolanowa oraz w kilku większych miejscowości, w tym w Bonikowie, Gliśnicy, Nabyszycach i Raczycach. Przestrzeń ta w świetle dokumentów zawartych w nich diagnoz jest szczególnie istotna dla efektywnego przeprowadzenia procesów rewitalizacji miasta.

System komunikacyjny gminy i miasta w swojej aktualnej formie generuje liczne uciążliwości dla jego użytkowników. Ich koncentracja w centrum miasta, ze względu na nasilony ruch tranzytowy na drogach wojewódzkich oraz towarzyszące temu zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego i rosnący poziom hałasu, wymaga podjęcia działań zmierzających do rozładowania tego narastającego problemu. Inwestycją docelowo rozwiązującą problem koncentracji ruchu drogowego powinna stać się z czasem obwodnica miasta Odolanowa. Problem ten był sygnalizowany

²¹Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, s. 67-68.

w poprzednim dokumencie rewitalizacyjnym i jak dotychczas nie został rozwiązany²². Ważną a niezaspokojoną potrzebą jest ograniczona dostępność komunikacyjna wsi na terenie gminy. Spora część mieszkańców tych terenów ma bowiem poważne problemy ze skomunikowaniem się z innymi miejscowościami w gminie. W ramach działań rewitalizacyjnych należy uwzględnić przedsięwzięcia służące jego usprawnieniu polegające m.in. na modernizacji i rozwoju systemu dróg lokalnych, chodników, tras i ścieżek rowerowych oraz zwiększeniu liczby miejsc parkingowych

w centrum Odolanowa. Warto tu podkreślić, iż w badaniach przeprowadzonych na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Odolanów na lata 2016-2020, 23% respondentów oceniła jakość dróg jako złą lub bardzo złą²³.

Baza rekreacyjna i sportowa w gminie jest oceniana dość dobrze. Jednocześnie jednak sygnalizowana jest niewystarczająca ilość obiektów rekreacyjno-sportowych na niektórych terenach. Dotyczy to m. in. miejscowości Glińnica, Nabyszyce i Raczyce.

W procesach rewitalizacyjnych, których ważnym aspektem jest poprawa jakości przestrzeni publicznych i zaspokajanie związanych z tym aspiracji mieszkańców. Powinny one tym samym dążyć do transformacji tej przestrzeni gminy i miasta, która zaburza pozytywny wizerunek Odolanowa, jako miejsca identyfikowanego z wysokimi standardami. Program rewitalizacji powinien w należyty sposób zaakcentować oprócz warunków godnego zamieszkania, zaspokojenie potrzeby funkcjonowania w dobrze urządzonej i wartościowej estetycznie przestrzeni publicznej. Jednym

z takich problemów jest także niezadowalający stan techniczny wielu obiektów zabytkowych zlokalizowanych na jej terenie.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Stan środowiska w gminie Odolanów nie budzi poważniejszych obaw. Negatywne zjawiska są stosunkowo łatwe do zidentyfikowania i występują w umiarkowanym nasileniu.

²²Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Odolanów na lata 2013-2020, s. 2.

²³Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Odolanów na lata 2016-2020, s. 78.

W subiektywnej ocenie mieszkańców, która znalazła wyraz w dyskusji podczas warsztatu planistyczno-konsultacyjnego z liderami lokalnymi oraz w zebranych ankietach, najważniejsze problemy w sferze środowiskowej to występowanie budynków mieszkalnych i gospodarczych pokrytych azbestem, zanieczyszczenie powietrza przez stare i nieefektywne systemy grzewcze, zły stan terenów zielonych na obszarach wiejskich, w tym wymagające rekultywacji zbiorniki wodne (np. stawy w centrum Nabyszyc) i niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

Większość tych opinii znajduje potwierdzenie w obiektywnych danych. Budynki pokryte azbestem występują na terenie gminy wyłącznie we wsi Boników (według danych Urzędu z początku 2017 r. jest ich tam 78) oraz w Odolanowie (316), z czego 156 w jego centralnej strefie a 160 w peryferyjnej.. Gmina posiada *Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy i Miasta Odolanów*, w którym zaplanowano działania zmierzające do jego całkowitego usunięcia do 2032 r., a jego zapisy są sukcesywnie realizowane.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy i Miasta Odolanów 2015-2020 stwierdza, że na obszarze miasta Odolanów dopuszczalną normę przekracza jedynie średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu, podczas gdy pozostałe zanieczyszczenia pozostają w granicach dopuszczalnych norm. Przyczyną zanieczyszczeń w mieście i gminie są przede wszystkim spalanie węgla jako paliwa do ogrzewania budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz ruch samochodowy. Nie występują natomiast zagrożenia wynikające z emisji przemysłowej (z powodu odpowiedniego wyposażenia zakładów w instalacje do minimalizacji emisji zanieczyszczeń)²⁴. Zatem, jak autorytatywnie stwierdza przywoływany dokument, „Za stan powietrza oraz przekroczenia dopuszczalnych stężeń szkodliwych substancji odpowiada niska emisja”²⁵.

W zakresie gospodarki niskoemisyjnej główne problemy w gminie to:

- „1. *Energochłonność infrastruktury publicznej w szczególności wynikająca z braku termomodernizacji części budynków, ograniczonego wykorzystania OZE, przestarzałego oświetlenia istniejącego w budynkach i przestarzałych lamp oświetlenia drogowego.*
2. *Emisja pochodząca z transportu w tym związana z dalej istniejącym deficytem alternatywnych dróg rowerowych.*
3. *Brak termomodernizacji i modernizacji odnoszącej się do części budynków budownictwa wielorodzinnego.*

²⁴ *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy i Miasta Odolanów 2015-2020*, s. 8

²⁵ Tamże.

4. Niewykorzystany potencjał zainteresowania mieszkańców działaniami ograniczającymi niską emisję w Gminie i Mieście”.

Teza o niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców trudna jest do empirycznego zweryfikowania podczas prac nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji*. Zdaje się jej przeczyć np. fakt, że w gminie nie występuje na dużą skalę zjawisko dzikich wysypisk śmieci. Obecnie jedyne takie znajduje się we wsi Uciechów.

PODSUMOWANIE

Projektowane działania rewitalizacyjne powinny przyczynić się do rozwiązywania problemów wskazanych w *Programie Gospodarki Niskoemisyjnej*. Wskazane są zwłaszcza prace termomodernizacyjne i budowa dróg rowerowych. Naturalną lokalizacją takich przedsięwzięć jest centrum Odolanowa oraz największe wsie gminy.

Zarówno w mieście, jak i na obszarach wiejskich warto koncentrować się na przedsięwzięciach poprawiających jednocześnie stan środowiska oraz infrastruktury społecznej (porządkowanie terenów zielonych, nowe nasadzenia w parkach, odnowa stawów w Nabyszycach i terenów wokół z przeznaczeniem na cele rekreacyjne).

Pośredniemu oddziaływaniu na proekologiczne postawy mieszkańców służyć będą wszelkie działania „miękkie” wzmacniające więzi sąsiedzkie, identyfikację ze wspólnotą lokalną i poczucie odpowiedzialności za miejsce, w którym się żyje.

2.

DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

PROCEDURA I PRZESŁANKI WYZNACZENIA GRANIC OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

W Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, a w ślad za nią także w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* Ministra Rozwoju oraz *Zasadach programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+* za obszar zdegradowany uznaje się teren, na którym zdiagnozowano współwystępowanie: (1) koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz (2) negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Przyjmuje się ponadto, że delimitacja obszaru zdegradowanego powinna zostać przeprowadzona na podstawie dostępnych, mierzalnych i obiektywnych wskaźników.

Aby uczynić zadość powyższym wymaganiom delimitację obszaru zdegradowanego w gminie Odolanów przeprowadzono, opierając się na możliwie najnowszych danych dostarczonych przez Urząd Gminy oraz pozyskanych z systemu statystyk publicznej. W większości były to dane za 2016 r. lub na koniec 2016 r.²⁶.

Jako jednostki analizy na obszarach wiejskich gminy Odolanów przyjęto miejscowości (wsie, osady), nawet jeżeli możliwe było pozyskanie niektórych danych na większym poziomie szczegółowości, np. z podziałem na ulice. Na obszarze miasta natomiast wyróżniono dwie strefy: centralną i peryferyjną²⁷. Rozwiązanie takie, aczkolwiek dyskusyjne, podyktowane było kilkoma okolicznościami. Pierwsza to brak stosownych analiz urbanistycznych pozwalających z dużą precyzją i stopniem pewności wskazać mniejsze jednostki urbanistyczne jednorodne morfologicznie, społecznie

²⁶ Oczwistym wyjątkiem były np. dane o frekwencji wyborczej. Tu jako wskaźnik przyjęto frekwencję w ostatnich wyborach lokalnych do organu stanowiącego gminy.

²⁷ Część centralna Odolanowa ograniczona jest ulicami: Dworcową, Bartosza, Parkową, Mikołaja Kopernika i Słoneczną i obejmuje poza wymienionymi ulicami: Franciszka Sójki, 1 Maja, Ludomiry Namysł, Józefa Cofalskiego, Rynek, Plac Kościuszki, Zamkową i Wiosny Ludów oraz stanowiące główną oś komunikacyjną lub leżące w bezpośrednim sąsiedztwie tej osi ulice: od strony wschodniej Kaliską i Dąbrówkę, a od północno-zachodniej ulice Krotoszyńską, Raszkowską i Osiedle 25-lecia PRL. (Obszar ten wskazany zostanie jako obszar rewitalizacji i przedstawiony na odpowiedniej mapie). Pozostała część miasta tworzy tzw. strefę peryferyjną.

i wyodrębnione funkcjonalnie na terenie miasta. Druga to wskazanie obszaru centrum Odolanowa (w prawie tym samym kształcie jak niniejszym dokumencie) jako jednostki analizy w *Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Odolanów na lata 2013-2020*²⁸. Kontynuacja analiz dla zbliżonej terytorialnie jednostki pozwala zachować ciągłość w procesie monitorowania najważniejszych wskaźników i międzyokresową komplementarność podejmowanych działań. Trzecią okolicznością, która zdecydowała o takim rozstrzygnięciu, była opinie mieszkańców uczestniczących w warsztacie konsultacyjnym na temat zasięgu centralnej części miasta w odbiorze społecznym.

Jako kryteria służące zdiagnozowaniu stanu kryzysowego w sferze społecznej przyjęto:

1. Dla bezrobocia:

- odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym powyżej średniego poziomu w gminie;
- występowanie co najmniej dwóch spośród szczególnie degradujących form bezrobocia (bezrobocia długotrwałego, bezrobocia osób do 25 r. ż. lub bezrobocia osób po 50 r. ż.), mierzonych odsetkiem osób odpowiedniej kategorii w ludności w wieku produkcyjnym, na poziomie wyższym niż średnia w gminie.

2. Dla ubóstwa:

- liczbę osób korzystających z pomocy społecznej ogółem na 1000 mieszkańców powyżej średniej w gminie;
- liczbę osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców powyżej średniej w gminie.

3. Dla bezpieczeństwa:

- liczbę „niebieskich kart” na 1000 mieszkańców powyżej średniej w gminie;
- liczbę czynów karalnych stwierdzonych na 1000 mieszkańców powyżej średniej w gminie.

4. Dla uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym:

- liczbę organizacji pozarządowych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców poniżej średniej w gminie;

²⁸ Przewołany dokument charakteryzuje ten obszar jako cechujący się zwartą zabudową, szczególnie ważny dla życia społecznego i kulturalnego miasta ze względu na lokalizacją najważniejszych przestrzeni publicznych i obiektów infrastruktury społecznej, pełniący zróżnicowane funkcje, głównie administracyjną, usługową, mieszkaniową, edukacyjną i rekreacyjną. Por. *Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Odolanów na lata 2013-2020*, s. 72-74.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

- frekwencję w wyborach do Rady Gminy i Miasta Odolanów w 2014 r. niższą niż frekwencja w gminie.

Wybór powyższych kryteriów został w przypadkach mogących budzić wątpliwości uzasadniony w odpowiednich fragmentach diagnozy. Dodać też należy, że jak zawsze w takich wypadkach był on kompromisem pomiędzy trafnością wykorzystywanych wskaźników, ich rzetelnością, oraz łatwością pozyskiwania informacji o ich wartości²⁹.

Spełnienie każdego z opisanych powyżej kryteriów diagnozy stanu kryzysowego skutkowało przyznaniem punktu. Za obszary koncentracji negatywnych zjawisk społecznych postanowiono uznać miejscowości, które uzyskały co najmniej sześć punktów, czyli spełniły trzy czwarte opisanych kryteriów. Były to wsie: Boników, Glińnica, Nabyszyce i Raczyce oraz centralna część Odolanowa.

Tab. 2.1. Stan kryzysowy w sferze społecznej w gminie Odolanów – punktacja.

MIEJSCOWOŚĆ	Bezrobocie ogółem	Degradujące formy bezrobocia	Pomoc społeczna ogółem	Pomoc społeczna z powodu ubóstwa	Bezpieczeństwo - Niebieskie Karty	Bezpieczeństwo - czyny karalne	Aktywność społeczna - NGO	Aktywność społeczna - frekwencja	SUMA PUNKTÓW
BABY	1	1	0	0	0	0	1	0	3
BIADASZKI	1	0	0	0	0	1	1	0	3
BONIKÓW	0	1	1	1	1	1	0	1	6
GARKI	0	0	0	0	0	0	0	1	1
GLIŃNICA	1	1	1	1	1	0	1	0	6
GORZYCE MAŁE	1	0	1	1	1	1	0	0	5
GROCHOWISKA	0	0	1	0	0	0	1	0	2
HUTA	0	0	1	1	0	0	1	0	3
KACZORY	1	1	0	0	0	0	1	0	3
KUROCH	0	0	1	1	0	0	1	1	4
LIPINY	0	0	0	0	0	0	1	1	2
NABYSZYCE	0	1	1	1	1	0	1	1	6

²⁹Np. w wypadku Odolanowa konieczne było zrezygnowanie z przyczyn metodologicznych z kryteriów odnoszących się do frekwencji wyborczej (nie można bowiem pozyskać w tej materii danych z podziałem na ulice), oraz liczby organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców (organizacja te, niezależnie od tego, w której części Odolanowa są zarejestrowane, obejmują z reguły swoim działaniem co najmniej obszar całego miasta).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

NADSTAWKI	1	0	0	0	0	0	1	0	2
ODOLANÓW – STREFA CENTRALNA	1	1	1	1	1	1	-	-	6
ODOLANÓW – STREFA PERYFERYJNA	1	1	0	0	1	0	-	-	3
PAPIERNIA	1	0	0	0	0	0	1	0	2
RACZYCE	1	1	1	1	0	0	1	1	6
ŚWIECA	0	1	1	0	0	0	1	1	4
TARCHAŁY MAŁE	1	0	1	1	0	0	1	1	5
TARCHAŁY WIELKIE	0	0	0	0	1	1	1	1	4
TRZCIELINY	0	0	0	0	0	0	1	0	1
UCIECHÓW	1	0	1	1	0	0	1	1	5
WIERZBNO	0	0	1	1	1	0	0	1	4
WISŁAWKA	0	0	0	0	0	0	1	0	1

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

We wszystkich jednostkach analizy, w których zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, stwierdzono także zachodzenie drugiej z przesłanek pozwalających uznać je za obszar zdegradowany, tj. występowanie negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej³⁰. Mianowicie:

- w sferze gospodarczej –
 - niski stopień przedsiębiorczości – małą liczbę podmiotów gospodarczych, tj. niższą od średniej gminnej liczbę podmiotów gospodarczych w bazie CEIDG na 1000 mieszkańców w Bonikowie, Glińnicy, Nabyszycach i Raczytach;
- w sferze środowiskowej –
 - obecność substancji stwarzających życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – tj. występowanie obiektów pokrytych azbestem w Bonikowie i centralnej strefie Odolanowa;
- w sferze przestrzenno-funkcjonalnej –

³⁰ Dane dla wszystkich jednostek analizy zawiera rozdział diagnostyczny. Tu przywołujemy jedynie informacje dotyczące miejsc, gdzie zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk społecznych.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

- niedobór terenów publicznych – brak terenów rekreacyjnych w Bonikowie, Gliśnicy i Nabyszycach;
- niski poziom obsługi komunikacyjnej – brak miejsc parkingowych i częściowy brak chodników w centralnej strefie Odolanowa, brak chodników w Nabyszycach;
- w sferze technicznej –
 - znaczne zagęszczenie budynków wpisanych do ewidencji zabytków, wymagających znacznych nakładów na utrzymanie i odnowę.

Dokładniejsze informacje o występowaniu i nasileniu wskazanych wyżej negatywnych zjawisk zawiera tabela poniżej.

Tab. 2.2. Wybrane wskaźniki stanu kryzysowego w sferze środowiskowej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej na obszarach gminy Odolanów, dla których zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk społecznych.

MIEJSCOWOŚĆ	Występowanie budynków pokrytych azbestem ³¹	Podmioty zarejestrowane w CEIDG / 1000 ludności	Miejsca parkingowe / 1000 ludności	Chodniki	Budynki wpisane do ewidencji zabytków / 1000 ludności	Zagospodarowane tereny rekreacyjne
średnia wartość wskaźnika w gminie		57,73	89,87*		20,65	
BONIKÓW	TAK	39,80	-			BRAK
GLIŚNICA		38,58	-			BRAK
NABYSZYCE		33,27	-	BRAK		BRAK
ODOLANÓW – STREFA CENTRALNA	TAK		44,74	CZĘŚCIOWY BRAK	75,88	
RACZYCE		54,59	-			

*Wartość referencyjną w tym przypadku stanowi średnia dla obszaru zurbanizowanego w gminie, tj. miasta Odolanów. Na terenie gminy zagospodarowanie i zewidencjonowane miejsca parkingowe znajdują się wyłącznie na terenie miasta. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

Tym samym wypełnione zostały przesłanki zaliczenie wymienionych wsi Boników, Gliśnica, Nabyszyce i Raczyce oraz centralnej strefy Odolanowa do obszaru zdegradowanego.

Ze względu na konieczność koncentracji działań rewitalizacyjnych oraz ustawowy limit 30% mieszkańców gminy zamieszkujących obszar rewitalizowany, postanowiono w gminie Odolanów wyznaczyć jako obszar do rewitalizacji wsie Gliśnica, Nabyszyce i Raczyce oraz opisaną powyżej centralną strefę Odolanowa. Łącznie obszar do rewitalizacji ma powierzchnię 2,67 km², co stanowi

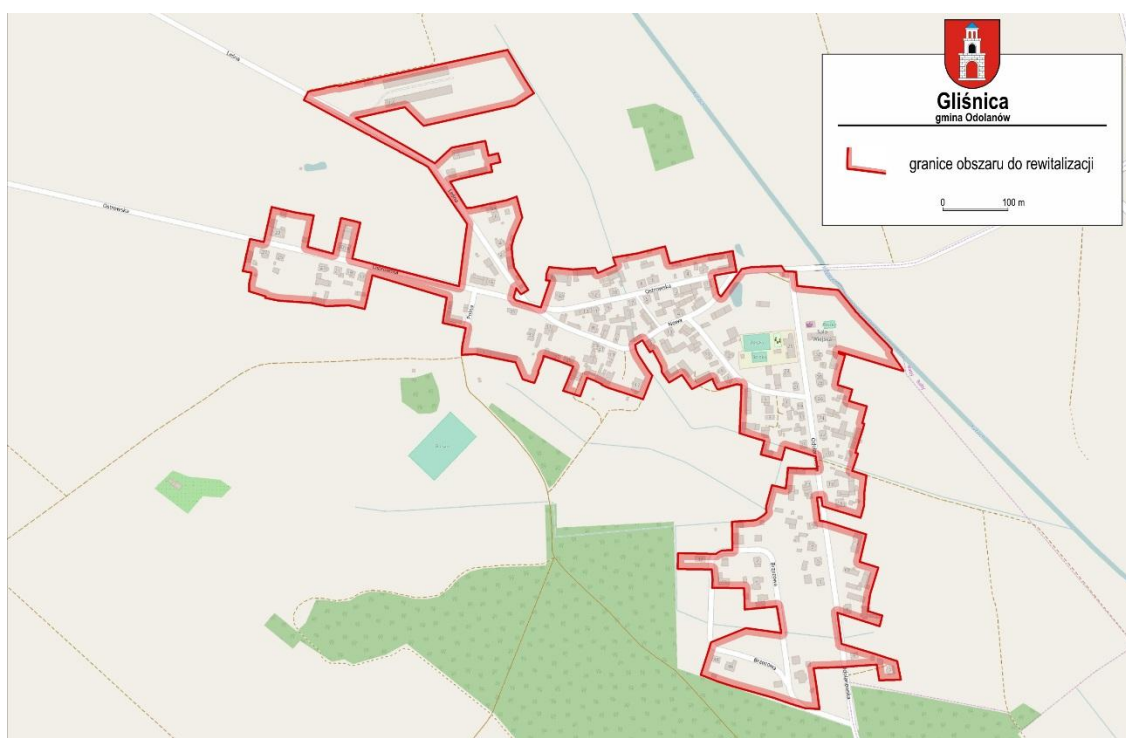
³¹ Ponieważ obiekty pokryte azbestem występują na terenie gminy wyłącznie w Bonikowie (78) i Odolanowie (156 z strefie centralnej i 160 w peryferyjnej), w tabeli zastosowano dla wskaźnika skalę nominalną z wartościami TAK/NIE.

1,96% powierzchni gminy, i jest zamieszkany przez 4477 osoby, co stanowi 29,91% ogółu jej mieszkańców.

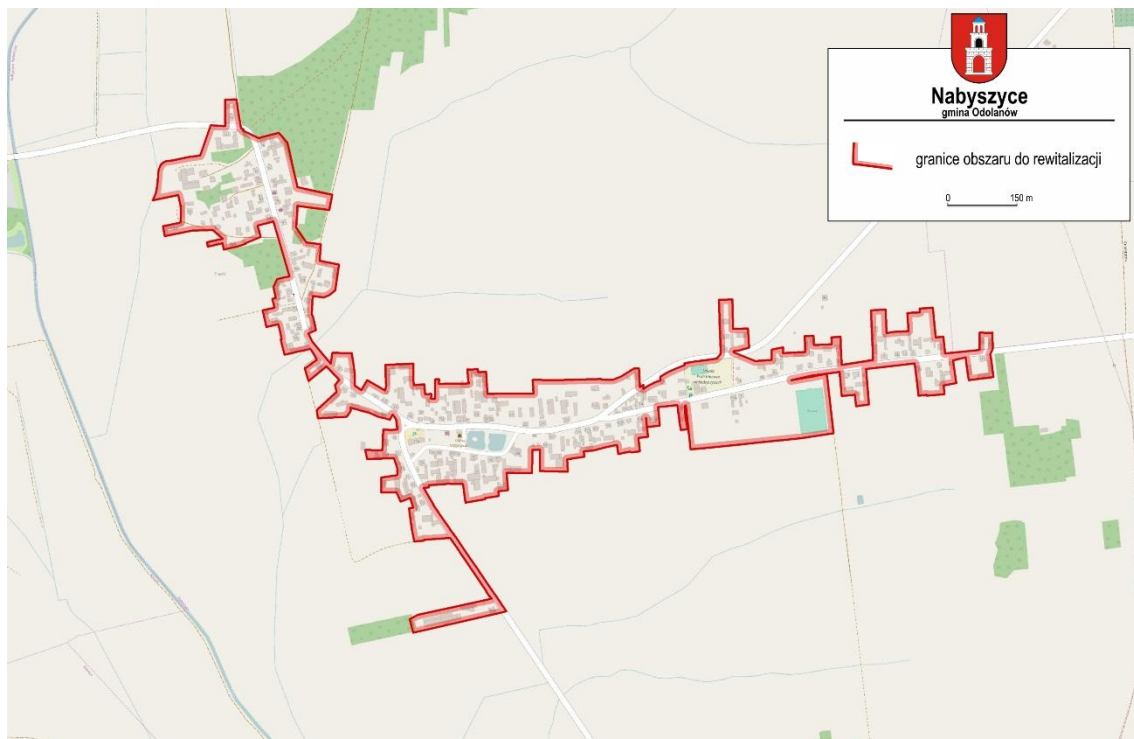
Granice obszaru przedstawiono na poniższych mapach.

MAPY OBSZARU DO REWITALIZACJI

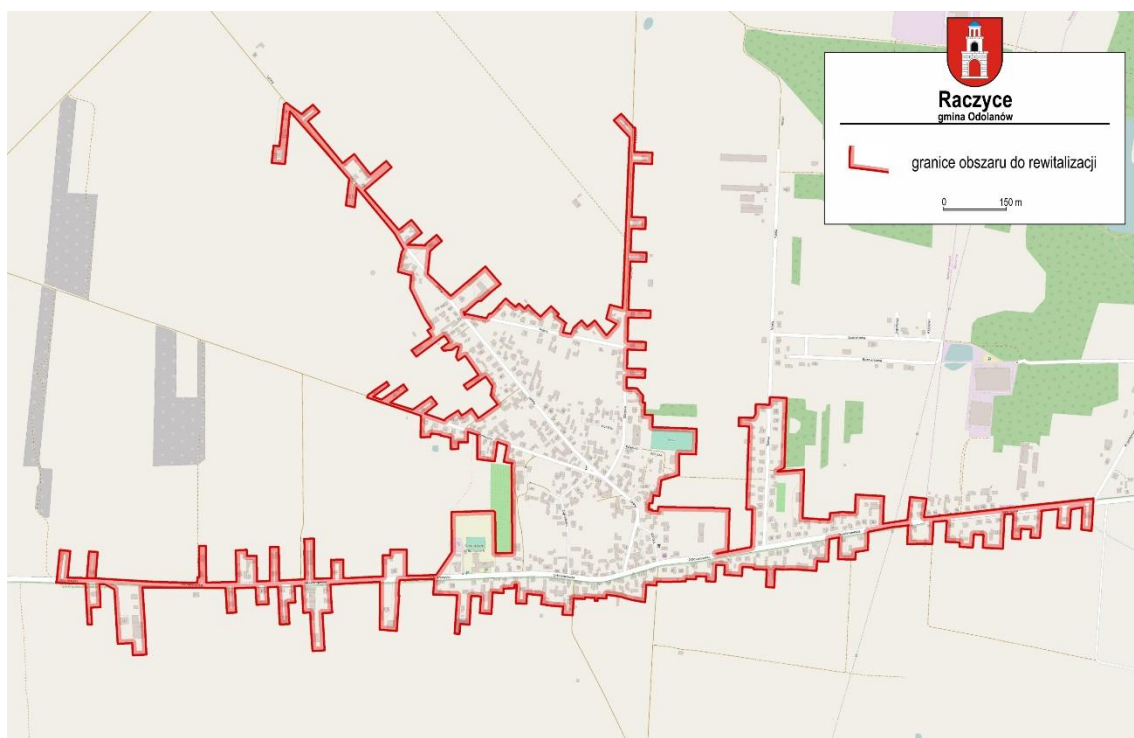
Rys. 2.1. Obszar rewitalizowany – wieś Gliśnica.

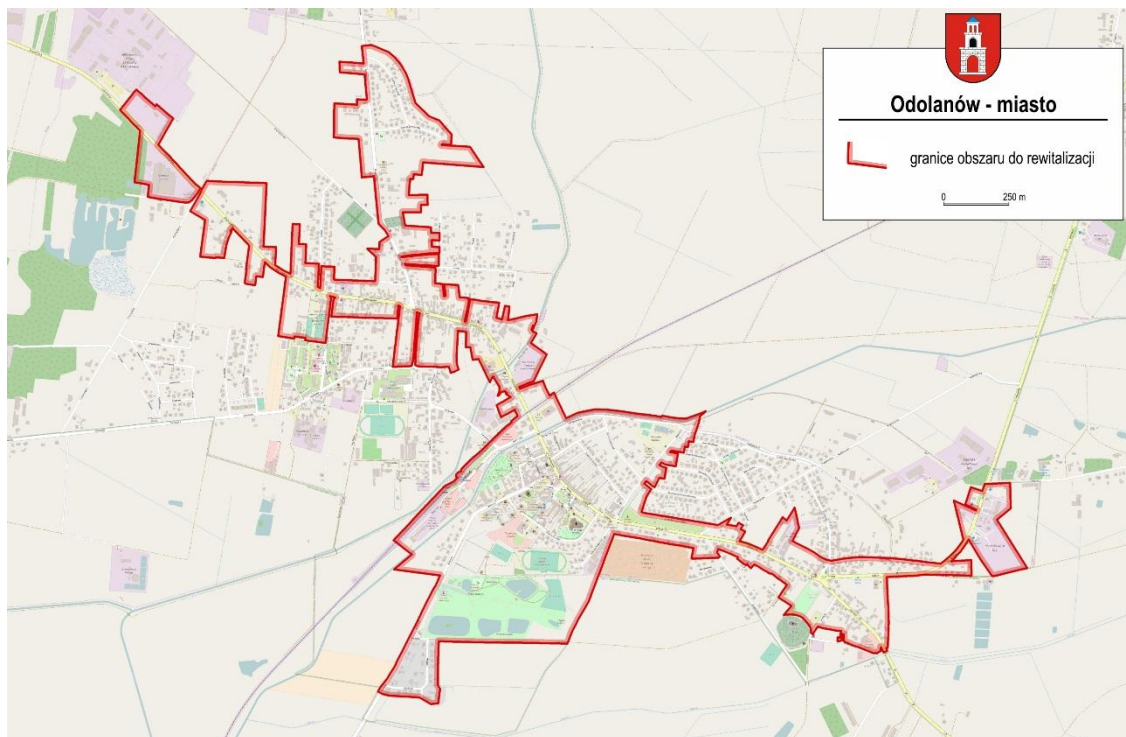
Rys. 2.2. Obszar rewitalizowany – wieś Nabyszyce.

Rys. 2.3. Obszar rewitalizowany – wieś Raczyce.

Rys. 2.4. Obszar rewitalizowany – Odolanów.

3.

WIZJA OBSZARU REWITALIZOWANEGO ORAZ CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI

Punktem wyjścia do opracowania poniżej przedstawionej wizji obszaru rewitalizowanego oraz celów i kierunków działań rewitalizacyjnych była przedstawiona w poprzednich rozdziałach diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych występujących na terenie gminy Odolanów oraz na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Punkty odniesienia stanowiły misja i cele sformułowane w obowiązujących dokumentach strategicznych i planistycznych gminy, w szczególności w *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* i *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Odolanów na lata 2016-2020*. Udział mieszkańców w tworzeniu wizji obszaru rewitalizowanego oraz celów i kierunków rewitalizacji realizowany był poprzez ich bezpośredni udział w pracach Zespołu ds. Rewitalizacji i w warsztacie konsultacyjno-planistycznym. Rezultaty prac w postaci projektu dokumentu poddano konsultacjom społecznym, w których mieszkańcy gminy mogli zweryfikować, na ile ich uwagi, które zgłaszali we wcześniejszych etapach planowania procesu rewitalizacji, zostały uwzględnione. Wypracowane z udziałem mieszkańców wizja obszaru rewitalizowanego po zakończeniu działań rewitalizacyjnych uzyskała następujące brzmienie.

WIZJA OBSZARU REWITALIZOWANEGO

Obszar centrum Odolanowa oraz wsi Glińnica, Nabyszyce i Raczyce zamieszkuje zintegrowana i dumna ze swoich osiągnięć społeczność, która dzięki walorom kulturowym i przyrodniczym najbliższego otoczenia oraz odzyskanemu poczuciu sprawstwa dostrzega w swojej gminie szanse na godne i szczęśliwe życie.

Problemy komunikacyjne oraz niedostatki w infrastrukturze technicznej i społecznej przestały być bolączką mieszkańców tych obszarów. Młodzi ludzie odnajdują w swoim bezpośrednim otoczeniu bogatą ofertę edukacyjną, dorośli – szanse satysfakcjonującej pracy, seniorzy – wysokiej jakości usługi opiekuńcze. Wszyscy, niezależnie od wieku, korzystają ze zmodernizowanej infrastruktury komunikacyjnej, sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej.

Zrewitalizowane przestrzenie publiczne dzięki swojej funkcjonalności i estetyce stały się ulubionymi miejscami mieszkańców. Nikt nie pamięta już o pustych skwerach i placach zabaw na obszarze rewitalizowanym, które dzięki animacji i intensywnym procesom aktywizacji społecznej, realizowanej przy wsparciu lokalnych liderów i organizacji społecznych, stały się naturalnym miejscem spotkań mieszkańców. Toczy się w nich harmonijne życie osób w różnym wieku, różnych zawodów i zainteresowań, także grup wcześniej defaworyzowanych. Integracji społecznej sprzyja wysoka aktywność organizacji pozarządowych, których usługi są dobrze znane mieszkańcom obszaru rewitalizowanego, i spontaniczne działania nieformalnych grup mieszkańców na rzecz społeczności lokalnej.

Sieć ścieżek rowerowych i pieszych zachęca zarówno miejscowych, jak i przyjezdnych do kontaktu z naturą i poznawania unikatowej przyrody na terenie gminy. Obsługa ruchu turystycznego jest jedną z rozwijających się gałęzi zróżnicowanej, niezagrażającej środowisku i społecznie odpowiedzialnej gospodarki lokalnej.

Dzięki inwestycjom w infrastrukturę kulturalną i edukacyjną na obszarze rewitalizowanym wzmocnił się centrotwórczy potencjał Odolanowa, a działania podjęte na terenie Gliśnicy, Nabyszyc i Raczyc pokazały atuty tych miejsc, wcześniej niewidoczne, oraz takie sposoby organizowania życia sąsiedzkiego, które znajdują naśladowców w innych wsiach gminy.

CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

W Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów lata 2017-2022 wyróżniono dwa cele, ujmujące syntetycznie zdiagnozowane potrzeby rewitalizacyjne gminy w poszczególnych sferach rewitalizacji: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Każdy cel został rozpisany na bardziej szczegółowe kierunki działania, wskazujące rodzaj przedsięwzięć, jakie należy podejmować w procesie rewitalizacji. Jak już wspomniano, zarówno cele, jak i kierunki opisane poniżej są wynikiem uspołecznionego procesu decyzyjnego.

CEL 1.**WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W DOSTĘPNEJ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ W GMINIE ODOLANÓW****Kierunki działań rewitalizacyjnych:**

1. Adaptacja, modernizacja i rozbudowa infrastruktury służącej celom opiekuńczym, edukacyjnym, kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym na obszarze rewitalizowanym.
2. Dostosowanie obiektów publicznych na obszarze rewitalizowanym do nowych funkcji wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców.
3. Poprawa dostępności, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizowanym.
4. Likwidacja barier i niedogodności komunikacyjnych z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa uczestników ruchu i ochrony środowiska przyrodniczego gminy.
5. Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i ekonomii społecznej poprzez wzmocnienie centrotwórczego potencjału Odolanowa.

CEL 2.**ZINTEGROWANA I AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA GMINY ODOLANÓW****Kierunki działań rewitalizacyjnych:**

1. Wzbogacenie oferty kulturalnej, edukacyjnej i sportowo-rekreacyjnej dostępnej dla mieszkańców obszaru rewitalizowanego.
2. Włączanie w życie społeczne grup defaworyzowanych, w szczególności seniorów, rodzin wielodzietnych, młodzieży o niskim kapitale kulturowym na obszarze rewitalizowanym.
3. Wspieranie środowisk trzeciego sektora i grup nieformalnych w działaniach na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

4.

PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

LISTA A GŁÓWNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

W wyniku prac prowadzonych w Urzędzie Gminy i Miasta Odolanów, dyskusji na forum Zespołu ds. Rewitalizacji, warsztatu konsultacyjno-planistycznego z udziałem liderów lokalnych oraz otwartego naboru propozycji projektów rewitalizacyjnych zaplanowano do realizacji w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022* następujące przedsięwzięcia:

1. Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa budynku ratusza oraz zmiana sposobu użytkowania pomieszczeń poddasza budynku ratusza wraz z elementami infrastruktury technicznej i zagospodarowaniem przyległego terenu.
2. Przebudowa kościoła poewangelickiego na salę wielofunkcyjną wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu.
3. Rewitalizacja dworca PKP w Odolanowie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu.
4. Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Raczyce – Uciechów.
5. Przebudowa Placu Kościuszki w Odolanowie.
6. Przebudowa grobli na rzece Barycz w Odolanowie wraz z wykonaniem ścieżki rowerowej.

Poniżej zaprezentowano je w formie tabelarycznej, charakteryzując w sposób zgodny z wymaganiami *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. oraz *Zasad programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+*.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

L.P.	1
NAZWA PROJEKTU	PRZEBUDOWA, ROZBUDOWA I NADBUDOWA BUDYNKU RATUSZA ORAZ ZMIANA SPOSOBU UŻYTKOWANIA POMIESZCZEŃ PODDASZA BUDYNKU RATUSZA WRAZ Z ELEMENTAMI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I ZAGOSPODAROWANIEM PRZYLEGŁEGO TERENU
NAZWA PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PROJEKT	Urząd Gminy i Miasta Odolanów
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU	ul. Rynek 11, 63-430 Odolanów
ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ	Kompleksowy remont budynku Ratusza w którym będzie się mieścić siedziba władz Gminy i Miasta Odolanów wraz z adaptacją pomieszczeń poddasza na cele społeczne (m in. siedziba Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, biuro bezpłatnej pomocy prawnej, siedziba Miejsko-Gminnego Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe w Odolanowie).
PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI PROJEKTU	06.2018 - 06.2020
REALIZOWANE PRZEZ PROJEKT CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI	CEL 1.: kierunki 1, 2, 3, 5 CEL 2.: kierunki 2, 3
ODBIORCY PROJEKTU	Odbiorcami projektu będą mieszkańcy Gminy i Miasta Odolanowa, w szczególności obszaru rewitalizowanego, osoby korzystające z bezpłatnych porad prawnych oraz osoby, których dotyczy problem uzależnienia od alkoholu korzystające z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, osoby zajmujące się sportem na terenie Gminy i Miasta Odolanów.
WPŁYW PROJEKTU NA NEGATYWNE ZJAWISKA ZDIAGNOZOWANE	Przestrzeń ta ma być z założenia miejscem integracji i wymiany zasobów organizacji społecznych, kierujących swoje działania dla mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Organizacje społeczne – ulokowane na terenie rewitalizowanym, wzmocnione nową bazą lokalową oraz lepiej zsieciovane – skuteczniej realizować będą scharakteryzowane na liście B

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

NA OBSZARZE REWITALIZOWA- NYM	przedsięwzięcia adresowane do mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Planowane miejsce ma pełnić również funkcję miejsca spotkań mieszkańców obszaru rewitalizowanego oraz być przestrzenią wsparcia w zakresie profilaktyki zdrowia i uzależnień. Poprawa estetyki budynku ratusza wpisując się ponadto całokształt przedsięwzięć z listy A, zwiększających atrakcyjność centrum miasta i dających tym samym bodziec do rozwoju na tym terenie aktywności społecznej, kulturalnej i gospodarczej.
SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	4 600 000,00 zł • Działanie 9.2, Poddziałanie 9.2 .1 WRPO 2014+ (EFRR) • Działanie 9.2, Poddziałanie 9.2 .2 WRPO 2014+ (EFRR) • Środki własne Gminy i Miasta Odolanów • WFOŚiGW, NFOŚiGW (ochrona powietrza, działania termomodernizacyjne)
PROGNOZOWANE PRODUKTY I REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	Liczba zrewitalizowanych obiektów na obszarach miejskich – 1 (protokół odbioru prac) Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych – 1 (protokół odbioru prac) Powierzchnia użytkowa zrewitalizowanych pomieszczeń – 943,82 m² (protokół odbioru prac) Liczba mieszkańców korzystających z obiektu w ciągu roku – ok. 500 (oszacowane za pomocą ankiety) Liczba organizacji społecznych korzystających z przestrzeni poddasza – ok. 10 rocznie. Liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia instytucji/ organizacji społecznych działających w obiekcie – ok. 100 rocznie (na podstawie danych od organizacji użytkujących przestrzeń).

L.P.	2
NAZWA PROJEKTU	PRZEBUDOWA KOŚCIOŁA POEWANGELICKIEGO NA SALE WIELOFUNKCYJNĄ WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM PRZYLEGŁEGO TERENU
NAZWA PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PROJEKT	Urząd Gminy i Miasta Odolanów
MIEJSCE REALIZACJI	Plac Kościuszki, 63-430 Odolanów

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

PROJEKTU	
ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ	Zmianę sposobu użytkowania budynku kościoła z obiektu pełniącego niegdyś funkcje religijne na obiekt o charakterze kulturalnym i edukacyjnym oraz rewitalizacja terenu zieleni miejskiej otaczającej dawny kościół. Główne pomieszczenie w budynku przeznaczone będzie na nowoczesnie wyposażoną salę koncertową, wystawienniczą i konferencyjną, wykorzystywaną zarówno podczas imprez organizowanych przez jednostki gminne, jak i organizacje społeczne.
PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI PROJEKTU	01.2018 - 12.2018
REALIZOWANE PRZEZ PROJEKT CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI	CEL 1.: kierunki 1, 2, 3, 5 CEL 2.: kierunki 1
ODBIORCY PROJEKTU	Odbiorcami projektu będą mieszkańcy Gminy i Miasta Odolanowa, w szczególności osoby z obszaru rewitalizowanego.
WPŁYW PROJEKTU NA NEGATYWNE ZJAWISKA ZDIAGNOZOWANE NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM	Przestrzeń będzie współtworzona przez mieszkańców, będzie miejscem, w którym będą mogli dzielić się swoimi talentami przy wsparciu i animacji lokalnych organizacji społecznych. Lokalni animatorzy będą aktywnie włączać mieszkańców obszaru rewitalizowanego oraz wzmacniać ich poczucie tożsamości z miejscem. Proces animacji będzie skupiał się na wzmacnianiu więzi sąsiedzkich oraz rozpoznawaniu ważnych potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Przestrzeń dawnego kościoła będzie jednym z wielu miejsc, przede wszystkim tych stworzonych poprzez przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które będą sprzyjały integrowaniu społeczności i włączeniu społecznemu. Tu będą organizowane lokalne wydarzenia kulturalne, ale także spotkania mieszkańców, tzw. „kawiarenki sąsiedzkie”, podczas których omawiane będą bieżące sprawy, wyzwania, główne problemy mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Poprawa estetyki budynku kościoła i przyległego terenu wpisuje się ponadto całokształt przedsięwzięć z listy A, zwiększających atrakcyjność centrum miasta i centrotwórczy potencjał Odolanowa.
SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	3 000 000,00 zł • Działanie 4.4, poddziałanie 4.4.4 WRPO 2014+ (EFRR) • Środki własne Gminy i Miasta Odolanów • MKiDN priorytet Ochrona Zabytków • Działanie 8.1 PO IS (EFRR) • Środki prywatne

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

PROGNOZOWANE PRODUKTY I REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	Liczba zrewitalizowanych obiektów na obszarach miejskich – 1 (protokół odbioru prac) Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych – 1 (protokół odbioru prac) Powierzchnia użytkowa zrewitalizowanego obiektu – 377,00 m² (protokół odbioru prac) Liczba imprez o charakterze kulturalnym i edukacyjnym – ok. 30 w ciągu roku (2 – 3 miesięcznie). Liczba organizacji społecznych zaangażowanych w rozwój społeczny przestrzeni – ok. 3. Liczba mieszkańców korzystających ze zmodernizowanego obiektu w ciągu roku – ok. 500 (szacowane na podstawie ankiety)
---	---

L.P.	3
NAZWA PROJEKTU	REWITALIZACJA DWORCA PKP W ODOLANOWIE WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM PRZYLEGŁEGO TERENU
NAZWA PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PROJEKT	Urząd Gminy i Miasta Odolanów
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU	ul. Dworcowa, 63-430 Odolanów
ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ	Prace elewacyjne wraz z oświetleniem, utwardzenie terenu z kostki brukowej wokół budynku, montaż balustrad, wykonanie nowego napisu miejscowości. W pomieszczeniach byłej przychodni lekarskiej, mieszczących się na parterze istniejącego budynku byłego dworca PKP w Odolanowie, utworzony zostanie Dzienny Dom „Senior +”.
PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI PROJEKTU	01.2018 - 12.2018
REALIZOWANE PRZEZ PROJEKT CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI	CEL 1.: kierunki 1, 2, 3, 5 CEL 2.: kierunki 2

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

ODBIORCY PROJEKTU	Odbiorcami projektu będą mieszkańcy Gminy i Miasta Odolanów, w tym obszar rewitalizowanego, w szczególności osoby starsze 65 + nieaktywne zawodowo.
WPLYW PROJEKTU NA NEGATYWNE ZJAWISKA ZDIAGNOZOWANE NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM	Liczba mieszkańców w starszym wieku rośnie, mieszkańcy żyją dłużej i będą wymagali wsparcia w organizowaniu życia codziennego. Dlatego ważne jest stworzenie centrum usług senioralnych uwzględniające potrzeby osób starszych w zróżnicowanym wieku i zdrowiu, wymagających regularnych usług opiekuńczych, organizacji czasu wolnego oraz zaspokajania podstawowych potrzeb społecznych na możliwie jak najwyższym poziomie. Pośrednio z projektu będą korzystać mieszkańcy obszaru rewitalizowanego zatrudnieni w Domu Dziennego Pobytu oraz mieszkańcy działający w organizacjach społecznych, którzy będą współpracować w ramach różnych inicjatyw i projektów partnerskich z placówką. Przedsięwzięcie pozwoli na włączenie mieszkańców w proces tworzenia lokalnej polityki senioralnej, stworzy przestrzeń myślenia o najstarszych mieszkańcach obszaru rewitalizowanego oraz gminy, których liczba będzie systematycznie rosła. Poprawa estetyki budynku dworca wpisuje się ponadto całokształt przedsięwzięć z listy A, zwiększających atrakcyjność centrum miasta i dających tym samym bodziec do rozwoju na tym terenie aktywności społecznej, kulturalnej i gospodarczej.
SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	730 000,00 zł - Działanie 9.2, Poddziałanie 9.2 .1 WRPO 2014+ (EFRR) - Działanie 9.2, Poddziałanie 9.2 .2 WRPO 2014+ (EFRR) - Środki własne Gminy i Miasta Odolanów - Działanie 8.1 PO IS (EFRR)
PROGNOZOWANE PRODUKTY I REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	Liczba zrewitalizowanych obiektów na obszarach miejskich – 1 (protokół odbioru prac) Powierzchnia użytkowa zrewitalizowana – ok. 280 m² (protokół odbioru prac) Liczba osób korzystających z obiektu – ok. 30 w ramach „Senior +” oraz ok. 100 rocznie w ramach organizacji szkoleń, kursów itp. (szacowane na podstawie prowadzonej ewidencji) Liczba współpracujących organizacji społecznych oraz grup nieformalnych z placówką w ciągu trzech lat - ok. 10 (na podstawie danych placówki)

L.P.	4
NAZWA	BUDOWA ŚCIEŻKI PIESZO-ROWEROWEJ

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

PROJEKTU	RACZYCE – UCIECHÓW
NAZWA PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PROJEKT	Urząd Gminy i Miasta Odolanów
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU	W pasie drogi powiatowej nr 5238P od miejscowości Uciechów do miejscowości Raczyce
ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ	Budowana ścieżka będzie przedłużeniem istniejącej ścieżki pieszo-rowerowej wychodzącej z miejscowości Odolanów. Operacja polegać będzie na utwardzeniu odcinka 3147,0 mb o szerokości 2,50 mb kostką brukową o grubości 6 cm (w przypadku zjazdu do posesji 8 cm) wraz z obrzeżami betonowymi, na podsypce cementowo-wapiennej, poprzedzonej 10 cm warstwą stabilizacyjną. Na pewnych odcinkach ścieżki pieszo-rowerowej zaprojektowano barierę U-11a celem zabezpieczenia uczestników ruchu przed upadkiem z wysokości.
PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI PROJEKTU	06.2018- 06.2020
REALIZOWANE PRZEZ PROJEKT CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI	CEL 1.: kierunki 1, 3, 4
ODBIORCY PROJEKTU	Odbiorcami projektu będą mieszkańcy Gminy i Miasta Odolanowa, w szczególności obszaru rewitalizowanego.
WPŁYW PROJEKTU NA NEGATYWNE ZJAWISKA ZDIAGNOZOWANE NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM	Planowana inwestycja uzupełni sieć ścieżek rowerowych w gminie o brakujący odcinek. Umożliwi z jednej strony mieszkańcom obszaru rewitalizowanego (Raczyce) łatwiejsze i tańsze dotarcie do Odolanowa, co zwiększy ich szanse znalezienia zatrudnienia w mieście oraz ułatwi dostęp do skoncentrowanej tam oferty kulturalnej, edukacyjnej, sportowej i opiekuńczej. Z drugiej strony umożliwi turystom odwiedzającym Odolanów bezpieczny dojazd rowerem do Raczyca i poznanie ich walorów przyrodniczych, co poszerzy zakres, w jakim mieszkańcy obszaru rewitalizowanego uczestniczyć będą w obsłudze ruchu turystycznego i wynikających stąd profitach.
SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU I	2 250 000,00 zł • Działanie 2.4 PO IS (FS) • PO RiM (EFMR)

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Środki własne Gminy i Miasta Odolanów
PROGNOZOWANE PRODUKTY I REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	Długość wybudowanej ścieżki pieszo-rowerowej – ok 3250 mb (protokół odbioru prac) Liczba mieszkańców korzystających w ciągu roku z wybudowanej ścieżki – ok. 300 (szacowane na podstawie ankiety)

L.P.	5
NAZWA PROJEKTU	PRZEBUDOWA PLACU KOŚCIUSZKI W ODOLANOWIE
NAZWA PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PROJEKT	Urząd Gminy i Miasta Odolanów
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU	Plac Kościuszki, 63-430 Odolanów
ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ	Inwestycja położona jest w centrum Odolanowa, od strony wschodniej przyległa do Rynku. Projekt przewiduje: wymianę nawierzchni na jezdni Placu Kościuszki, zatokach postojowych oraz na przyległych chodnikach i zjazdach, zagospodarowanie centralnej wyspy Placu poprzez ustawienie ławek parkowych, stołów, stojaków rowerowych i koszy na śmieci, nasadzenie roślin oraz wymianę słupów i opraw istniejącego oświetlenia. W ramach zadania wydzielone zostaną miejsca postojowe.
PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI PROJEKTU	01.2019 - 12.2019
REALIZOWANE PRZEZ PROJEKT CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI	CEL 1.: kierunki 3, 4, 5
ODBIORCY PROJEKTU	Odbiorcami projektu będą mieszkańcy Gminy i Miasta Odolanów, w szczególności obszaru rewitalizowanego.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

WPLYW PROJEKTU NA NEGATYWNE ZJAWISKA ZDIAGNOZOWANE NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM	Projekt zakłada stworzenie przyjaznej, estetycznej i przede wszystkim dostępnej przestrzeni publicznej głównie dla mieszkańców obszaru rewitalizowanego, przestrzeni w głównej mierze dla rodzin z dziećmi, młodzieży i osób w wieku senioralnym oraz osób z niepełnosprawnościami, w której będą mogli wypoczywać, zatrzymać się, rozmawiać i poznawać się ze sobą, czuć się bezpiecznie, „jak u siebie”. Wydzielenie miejsc parkingowych da szansę na zmniejszenie liczby samochodów parkujących w sposób utrudniający poruszanie się po centrum miasta i w znacznym stopniu ograniczający jego dostępność dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, o kulach, z wózkami dziecięcymi. Projekt razem z projektami 1-3 i 6 stworzy w centrum Odolanowa atrakcyjny obszar do lokowania działalności gospodarczej, głównie handlowej, usługowej i gastronomicznej, oraz przedsięwzięć edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych, w tym wymienionych na liście B.
SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	800 000,00 zł - Działanie 9.2, Poddziałanie 9.2 .1 WRPO 2014+ (EFRR) - Działanie 9.2, Poddziałanie 9.2 .2 WRPO 2014+ (EFRR) - Środki własne Gminy i Miasta Odolanów
PROGNOZOWANE PRODUKTY I REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych – 1 (protokół odbioru prac) Powierzchnia podlegająca rewitalizacji – 2500 m² (protokół odbioru prac) Liczba mieszkańców korzystających w roku ze zrewitalizowanej przestrzeni publicznej – ok. 1000 (szacowane na podstawie ankiety)

L.P.	6
NAZWA PROJEKTU	PRZEBUDOWA GROBLI NA RZECIE BARYCZ W ODOLANOWIE WRAZ Z WYKONANIEM ŚCIEŻKI ROWEROWEJ
NAZWA PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PROJEKT	Urząd Gminy i Miasta Odolanów
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU	ul. Fr. Sójki, 63-430 Odolanów

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ	Projekt polega na odbudowie grobli na długości L – 920 m po istniejącej trasie. W ramach przebudowy grobli na jej koronie projektuje się wykonać ścieżkę rowerową o szerokości 2,0 m o nawierzchni asfaltowej z warstwy ścieralnej o gr 4 cm oraz podbudowy z kruszywa łamanego 0/31,5 mm o gr warstwy 20 cm. Na skarpie odpowietrznej projektuje się wykonać schody skarpowe o konstrukcji żelbetowej.
PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI PROJEKTU	06.2018 - 12.2020
REALIZOWANE PRZEZ PROJEKT CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI	CEL 1.: kierunki 1, 3, 4
ODBIORCY PROJEKTU	Odbiorcami projektu będą mieszkańcy Gminy i Miasta Odolanów, w szczególności obszaru rewitalizowanego.
WPŁYW PROJEKTU NA NEGATYWNE ZJAWISKA ZDIAGNOZOWANE NA OBSZARZE REWITALIZOWA- NYM	Realizacja projektu przyczyni się do zmniejszenia uciążliwości ruchu samochodowego na obszarze rewitalizowanym poprzez stworzenia alternatywnej możliwości bezpiecznego przemieszczania w granicach centrum miasta. Pojawienie się na obszarze rewitalizowanym terenu rekreacyjnego w połączeniu z projektami 1-3 i 5 oraz wybranymi przedsięwzięciami z listy B podniesie atrakcyjność centrum Odolanowa zarówno dla mieszkańców gminy, jak i turystów, co może stać się bodźcem wzmacniającym potencjał gospodarczy obszaru.
SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	3 300 000,00 zł • WRPO 2014+ Działanie 4.1, poddziałanie 4.1.1; • Środki prywatne • Środki własne Gminy i Miasta Odolanów
PROGNOZOWANE PRODUKTY I REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	Liczba zrewitalizowanych przestrzeni publicznych – 1 (protokół odbioru prac) Długość przebudowanej grobli – 920 mb (protokół odbioru prac) Liczba mieszkańców korzystających w ciągu roku ze ścieżki rowerowej – ok. 300 (szacowane na podstawie ankiety)

LISTA B – CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Listę głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych uzupełnią przedsięwzięcia dodatkowe należące do czterech typów:

1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych o funkcjach sportowo-rekreacyjnych na obszarze rewitalizowanym.
2. Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej na obszarze rewitalizowanym ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb pieszych i rowerzystów.
3. Rozwój infrastruktury wykorzystywanej do prowadzenia działalności opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej adresowanej do grup wykluczonych na obszarze rewitalizowanym.
4. Działania na rzecz integracji społecznej i podnoszenia kapitału społecznego mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

Ich dokładniejszą charakterystykę zawierają tabele poniżej.

L.P.	1
NAZWA TYPU PROJEKTU	REWITALIZACJA PRZESTRZENI PUBLICZNYCH O FUNKCJACH SPORTOWO-REKREACYJNYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM
NAZWA PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PROJEKTY	Urząd Gminy i Miasta Odolanów w wybranych projektach, w partnerstwie z podmiotami trzeciego sektora
CHARAKTERYSTYKA GRUPY PROJEKTÓW	Projekty tego rodzaju obejmować będą działania zmierzające do poprawy stanu przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizowanym. Mają być odpowiedzią na zdiagnozowany brak lub dewastację infrastruktury sportowo-rekreacyjnej we wsiach Glińnica, Nabyszyce i Raczyce oraz w centrum Odolanowa. Pośrednio przyczynić się też mają do osiągnięcia założonych w <i>Lokalnym Programie Rewitalizacji</i> celów społecznych poprzez stworzenie miejsc sprzyjających tworzeniu i pogłębianiu więzi sąsiedzkich i szeroko pojętej integracji społecznej, zwłaszcza integracji międzypokoleniowej, na obszarze rewitalizowanym. Projekty typu 1 stworzyć mają infrastrukturalne zaplecze do realizacji projektów typu 4 opisanych poniżej. Przykładowe przedsięwzięcia należące do tego rodzaju to: • modernizacja boiska sportowego w Glińnicy (montaż piłkolepów, budek sędziowskich, ławek i oświetlenia, budowa szatni, budowa zewnętrznej siłowni);

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

	- modernizacja boiska sportowego w Nabyszycach (montaż piłkołapów, budek sędziowskich, ławek i oświetlenia, budowa szatni, budowa boiska do siatkówki plażowej); - odnowa boiska do siatkówki obok sali wiejskiej w Nabyszycach (położenie nowej nawierzchni, montaż słupków, ławek i oświetlenia z uruchamiającym je automatem monetowym); - rekultywacja stawów w Nabyszycach w centrum wsi; - budowa ścieżki pomiędzy stawami w Nabyszach wraz montażem infrastruktury towarzyszącej (ławki); - modernizacja boiska sportowego w Raczycach (montaż piłkołapów, budek sędziowskich, ławek i oświetlenia, budowa szatni, budowa zewnętrznej siłowni); - modernizacja basenu kąpielowego w Odolanowie (montaż ławek, oświetlenia, remont niecki basenowej, remont boisk, budowa zewnętrznej siłowni); - budowa letniej sceny wraz z zapleczem w ramach rewitalizacji Parku Natury w Odolanowie przy ul. Bartosza; - rewitalizacja Parku 600-lecia w Odolanowie (w tym m. in. nowe nasadzenia, wytyczenie nowych alejek, renowacja fontanny i pomnika św. Marcina).
POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINASOWANIA	Środki własne Gminy i Miasta Odolanów, WRPO 2014-2020, inne środki EFRR, EFS, pozostałe środki publiczne (np. FIO, ASOS), środki prywatne (partnerzy, sponsorzy).
REALIZOWANE PRZEZ PROJEKTY CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI	CEL 1.: kierunki 1, 3, 5 CEL 2.: kierunki 1

L.P.	2
NAZWA TYPU PROJEKTU	POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM POTRZEB PIESZYCH I ROWERZYSTÓW
NAZWA PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PROJEKTY	Urząd Gminy i Miasta Odolanów

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

CHARAKTERYSTYKA GRUPY PROJEKTÓW	Projekty tego rodzaju zmierzać mają do poprawy rozwiązań komunikacyjnych na obszarze rewitalizowanym, zwłaszcza w aspekcie bezpieczeństwa ruchu pieszych i rowerzystów. Mają być odpowiedzią na zdiagnozowany zły stan infrastruktury drogowej we wsiach Glińnica, Nabyszyc i Raczyce oraz w centrum Odolanowa. W wyniku realizacji projektów przewiduje się oprócz wzrostu funkcjonalności sieci komunikacyjnej także poprawę estetyki przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym. W przeciwieństwie do zadań wpisanych na listę A ich realizacja nie jest niezbędna do osiągnięcia zamierzonych celów rewitalizacji, czyni jednak ich osiągnięcie bardziej prawdopodobnym dzięki efektowi skali oraz synergii. Przykładowe przedsięwzięcia należące do tego rodzaju to: • budowa chodnika lub chodnika ze ścieżką rowerową od końca Nabyszyc do osady Kuroch; • budowa chodnika lub chodnika ze ścieżką rowerową w Nabyszycach od centrum (okolice sali wiejskiej) do końca miejscowości w stronę Kurocha; • budowa ścieżki rowerowej Odolanów – Glińnica; • budowa ścieżki rowerowej Odolanów – Boników; • przebudowa ul. Ludomiry Namysł w Odolanowie (budowa kanalizacji deszczowej, budowa chodników, przejść dla pieszych, wysepek, sygnalizacji świetlnej); • budowa parkingu przy ul. Dworcowej w Odolanowie; • budowa parkingu przy ul. Franciszka Sójki.
POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINASOWANIA	Środki własne Gminy i Miasta Odolanów, WRPO 2014-2020, inne środki EFRR, EFS, pozostałe środki publiczne (np. FIO, ASOS), środki prywatne (partnerzy, sponsorzy).
REALIZOWANE PRZEZ PROJEKTY CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI	CEL 1.: kierunki 1, 3, 4, 5

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

L.P.	3
NAZWA TYPU PROJEKTU	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY WYKORZYSTYWANEJ DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI OPIEKUŃCZEJ, WYCHOWAWCZEJ I EDUKACYJNEJ ADRESOWANEJ DO GRUP WYKLUCZONYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM
NAZWA PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PROJEKTY	Urząd Gminy i Miasta Odolanów
CHARAKTERYSTYKA GRUPY PROJEKTÓW	Grupa projektów obejmować ma działania zmierzające do poprawy stanu infrastruktury przeznaczonej do prowadzenia działalności opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej na obszarze rewitalizowanym. Zgodnie z diagnozą stan tej infrastruktury wymaga pilnej interwencji. Pośrednio działania te przyczyniać się będą do wzrostu integracji społecznej i zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji grup seniorów, tzw. „trudnej” młodzieży itp. Przykładowe przedsięwzięcia należące do tego rodzaju to: • rozbudowa Gminno-Miejskiego Centrum Pomocy „Wiara-Nadzieja-Miłość” w Odolanowie; • modernizacja Odolanowskiego Domu Kultury wraz z zagospodarowaniem terenu (m. in. remont i przebudowa pomieszczeń, zakup i montaż wyposażenia sali widowiskowej, adaptacja pomieszczeń na sale warsztatowe, ukształtowanie zieleni, wytyczenie ścieżek, budowa miejsc parkingowych); • modernizację, w tym termomodernizację, budynków szkół na obszarach rewitalizowanych.
POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINASOWANIA	Środki własne Gminy i Miasta Odolanów, WRPO 2014-2020, inne środki EFRR, EFS, pozostałe środki publiczne (np. FIO, ASOS), środki prywatne (partnerzy, sponsorzy).
REALIZOWANE PRZEZ PROJEKTY CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI	CEL 1.: kierunki 1, 2, 3, 5 CEL 2.: kierunki 1

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

L.P.	4
NAZWA TYPU PROJEKTU	DZIAŁANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I PODNOSZENIA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZOWANEGO
NAZWA PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PROJEKTY	Urząd Gminy i Miasta Odolanów w wybranych projektach, w partnerstwie z podmiotami trzeciego sektora działającymi na obszarze rewitalizowanym i nieformalnymi grupami mieszkańców
CHARAKTERYSTYKA GRUPY PROJEKTÓW	Grupa projektów obejmować ma działania „miękkie” zmierzające do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym opisanym w diagnozie. Najważniejsze kierunki działań to: wzmacniania integracji międzypokoleniowej, aktywizacja społeczna, włączanie w życie społeczne grup marginalizowanych, zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu wśród seniorów, zwiększanie aspiracji i szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizowanego, promowanie aktywności edukacyjnej i kulturalnej jako sposobu spędzania czasu wolnego. Preferowane będą przedsięwzięcia wykorzystujące infrastrukturę stworzoną lub zmodernizowaną w efekcie działań opisanych na liście A oraz na liście B w typach 1 i 3 powyżej.
POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINASOWANIA	Środki własne Gminy i Miasta Odolanów, WRPO 2014-2020, inne środki EFRR, EFS, pozostałe środki publiczne (np. FIO, ASOS), środki prywatne (partnerzy, sponsorzy).
REALIZOWANE PRZEZ PROJEKTY CELE I KIERUNKI REWITALIZACJI	CEL 2.: kierunki 1, 2, 3

5.

STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dnia 29 czerwca 2017 r. Burmistrz Gminy i Miasta Odolanów zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z wnioskiem o uzgodnienie możliwości odstąpienia od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. *Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022*. Odpowiedzi udzielono w piśmie z dnia 14 lipca 2017 r. (znak WOO-III.410.562.2017.PW.1). Zauważono w niej m. in., że ze względu na skalę i usytuowanie planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się ich znaczącego oddziaływania na środowisko, negatywne oddziaływania, które wystąpią w fazie inwestycji, będą miały charakter okresowy i lokalny, a ponadto dla wybranych przedsięwzięć uzyskano już stosowne decyzje i opinie. W konkluzji stwierdzono, że: „projekt *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Odolanów na lata 2017-2022* nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”. Pismo z upoważnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu podpisała Kierownik Oddziału Ocen Strategicznych.

6.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Zapisy Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju oraz Zasady Programowania i Wsparcia Rewitalizacji w Ramach WRPO 2014+ jako wymóg konieczny przy opracowaniu programów rewitalizacji stawiają zapewnienie komplementarności projektów i, szerzej, przedsięwzięć rewitalizacyjnych w pięciu następujących wymiarach:

- problemowym,
- przestrzennym,
- proceduralno-instytucjonalnym,
- międzyokresowym,
- źródeł finansowania.

Głównym celem zapewnienia powiązań pomiędzy poszczególnymi zadaniami, projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi jest efektywniejsze wykorzystanie potencjału przestrzeni rewitalizowanej oraz potencjału społeczności mieszkańców, którzy są użytkownikami tej przestrzeni. Komplementarność ma doprowadzić do efektu synergii również w wymiarze proceduralno-instytucjonalnym, tj. zarządzania wdrażaniem programu rewitalizacji, oraz w wymiarze finansowym, tj. lepszego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Komplementarność w *Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022* osiągnięto zarówno poprzez dobór projektów rewitalizacyjnych w sposób zapewniający optymalne w zastanych warunkach oddziaływanie między nimi, jak i przez zaprojektowanie procedur wdrażania *Programu* tak, aby możliwa była stała kontrola i korekta komplementarności we wszystkich jej wymiarach.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Wszystkie projekty zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego *Programu* nie tylko skupiają się na obszarze rewitalizowanym, ale także zostały tak zaplanowane, by jego stan poprawiać

kompleksowo, oddziałując bezpośrednio na stan sfery społecznej lub pośrednio – poprzez likwidację przyczyn jej niezadowalającego stanu, zdiagnozowanych w sferach gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Projektowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą oddziaływać bezpośrednio lub pośrednio na ogół zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, o czym świadczy fakt, że każdy projekt lub grupa projektów wpisanych do *Programu* realizuje jednocześnie kilka celów / kierunków rewitalizacji, a realizacja każdego celu / kierunku odbywa się przez współdziałanie kilku przedsięwzięć lub ich typów.

Wszystkie projekty i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w *Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022* są ze sobą wzajemnie powiązane i wzajemnie się dopełniają tematycznie. Głównym problemem na obszarze rewitalizowanym jest pogarszająca się jakość życia mieszkańców, w dużej mierze będąca wynikiem niskiej jakości przestrzeni publicznej, w tym ciągów komunikacyjnych (pieszych i drogowych), oraz atomizacją życia społecznego i groźbą wykluczenia społecznego licznych grup mieszkańców. Przekłada się to na poziom kapitału społecznego i w przyszłości zahamować może potencjał rozwoju gospodarczego gminy. Dlatego zaplanowane zadania infrastrukturalne dotyczą przede wszystkim renowacji, przebudowy i adaptacji zniszczonych obiektów i przestrzeni użyteczności publicznej, które mają służyć mieszkańcom obszaru rewitalizacji i całej gminy, zwłaszcza należącym do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Planowane działania o charakterze społecznym (integracyjnym, aktywizującym, edukacyjnym i kulturalnym) także mają przyczynić się do rozwoju lokalnej aktywności. W zamierzeniu mają niejako wypełnić „społeczną treść” zrewitalizowane fizyczne przestrzenie w gminie.

Projekty zostały zaplanowane w taki sposób, by równocześnie przeciwdziałały problemom w różnych sferach. Remont, modernizacja infrastruktury technicznej (modernizacje i adaptacje budynków, remonty ciągów komunikacyjnych, adaptacja pomieszczeń etc.) posłużą zarówno poprawie ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni, jak i przyczynią się do zwiększenia oferty kulturalnej, edukacyjnej i sportowo-rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców obszaru rewitalizowanego. poprawy jakości środowiska naturalnego.

Problemowa komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest w znacznej mierze efektem takiego określenia zakładanych celów rewitalizacji, aby ściśle wiązały się one ze strategicznymi decyzjami gminy dotyczącymi kierunków jej przyszłego rozwoju. Powiązania te zaprezentowano

w rozdziale poświęconym spójności *Lokalnego Programu Rewitalizacji* z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Zapewnienie komplementarności problemowej nie ogranicza się do zharmonizowania celów i kierunków rewitalizacji oraz zestawu projektów rewitalizacyjnych. Wymagać też będzie stałego monitorowania procesu wdrażania *Programu*, aby w pełni zrealizować postulowane uzupełnienie się przedsięwzięć wpisanych na listy projektów głównych i uzupełniających. Jest to zadaniem Zespołu ds. Rewitalizacji. Będzie on koordynował przebiegiem rewitalizacji tak, aby przewidziane w *Programie* „miękkie” przedsięwzięcia w sferze społecznej jak najlepiej wykorzystywały „twardą” infrastrukturę powstałą za sprawą realizacji projektów z listy A, głównie na terenie centrum Odolanowa. Z kolei na terenach wiejskich Zespół czuwać będzie nad tym, aby planowane pobudzenie aktywności społecznej (np. poprzez realizację projektów typu 4 z listy B) prowadziło do wykreowania potencjalnych partnerów Urzędu w realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych (typ 1 i 3 z listy B).

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Wymóg zachowania komplementarności przestrzennej w *Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022* zrealizowano poprzez skoncentrowanie projektów i działań rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji w gminie to centrum miasta Odolanów oraz wsie Glińnica, Nabyszyce i Raczyce. Mają one strategiczne znaczenie dla rozwoju gminy. Wzmocnienie lokalnego potencjału społecznego mieszkańców, liderów społecznych i przedsiębiorców w tych miejscach jest kluczowym elementem determinującym szanse dalszego rozwoju gminy. Skoncentrowanie działań na tych obszarach nie tylko zapobiegnie negatywnym zjawiskom występującym tam ze szczególnym nasileniem, ale jednocześnie przyczyni się do uchronienia pozostałych obszarów gminy przed przenoszeniem się na nie istniejących na obszarze rewitalizowanym problemów. Projekty dobrano bowiem tak, by łącznie wpływały na poprawę stanu całego obszaru, a nie interweniowały jedynie punktowo. Ze względu na znaczenie obszarów rewitalizowanych – zwłaszcza centrum Odolanowa – dla całej gminy, sukces projektowanych działań rewitalizacyjnych przełoży się pośrednio na podniesienie jakości i poziomu życia wszystkich jej mieszkańców.

Zaplanowana cykliczna analiza uwarunkowań życia mieszkańców gminy – wpisana w procedurę wdrażania, monitoringu i ewaluacji *Programu* – pozwoli monitorować skuteczność i efektywność zaplanowanego procesu rewitalizacyjnego oraz sprawdzać, czy koncentracji działań na obszarze rewitalizowanym nie spowoduje wzrostu zagrożenia degradacją na pozostałym obszarze gminy.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022* jest Burmistrz Gminy i Miasta Odolanów. Jego ciałem doradczym w tym zadaniu jest Zespół ds. Rewitalizacji powołany zarządzeniem Burmistrza nr 14/2017 z dnia 30 stycznia 2017 r. Zespół stanowi reprezentację wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji. Do jego zadań należy współpraca w zakresie: zdiagnozowania obszarów zdegradowanych i wyznaczania terenów rewitalizowanych, priorytetyzacji problemów dotyczących obszar rewitalizowany, definiowania celów i kierunków działań rewitalizacyjnych oraz monitorowania i oceny wdrażania *Lokalnego Programu Rewitalizacji*. Obsługę administracyjną Zespołu zapewnia Biuro Pozyskiwania i Rozliczania Środków Zewnętrznych Gminy i Miasta Odolanów. Dla zachowania rangi spotkań Zespołu, a przede wszystkim realnej skuteczności jego prac przewiduje się, że w każdym posiedzeniu uczestniczyć będzie Burmistrz, jego Zastępca lub pełnomocnik. Dotychczasowe prace Zespołu zostały omówione krótko w ostatnim rozdziale niniejszego dokumentu, dalsze zaś prace będą głównym narzędziem partycypacji społecznej na etapie wdrażania *Lokalnego Programu Rewitalizacji*. W trosce o efektywność podejmowanych działań realizacja poszczególnych projektów i przedsięwzięć oraz koordynowanie ich wdrażania będą zlecane merytorycznym jednostkom i podmiotom, posiadającym ku temu jak najlepsze kompetencje.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022 zachowuje ciągłość procesu rewitalizacji. Na obszarze miasta Odolanów niniejszy dokument stanowi w znacznym stopniu kontynuację działań przewidzianych w *Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta*

i Gminy Odolanów na lata 2013-2020, zarówno w aspekcie przestrzennym (obszar rewitalizacji

w obu dokumentach niemal pokrywa się ze sobą), jak i problemowym (znaczące podobieństwo treści dokumentu w zakresie zdiagnozowanych problemów i nakreślonych kierunków działań). Jakkolwiek perspektywa czasowa *Programu* ograniczona jest do 2022 r., to przyjmuje się, że efektem kompleksowej śródkresowej ewaluacji przewidzianej na rok 2020 powinno być wydłużenie czasu obowiązywania dokumentu co najmniej do 2023 r. z uwagi na kalendarz pozyskiwania środków unijnych i uwzględnienie zasady $n+3$. Głównym mechanizmem zapewniającym komplementarność międzyokresową jest więc zaplanowany proces monitoringu i ewaluacji, znajdujący się zgodnie z przywołanym powyżej zarządzeniem Burmistrza w kompetencjach Zespołu ds. Rewitalizacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Projekty, które zostały zaplanowane do realizacji w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022*, będą finansowane z różnych źródeł: środków Funduszy Europejskich w ramach programów dostępnych w perspektywie budżetowej 2014-2020, krajowych środków publicznych oraz środków prywatnych. Źródła te będą się wzajemnie uzupełniać. Zauważyć należy, że projekty zapisane w dokumencie dają możliwość stymulowania endogenicznych źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zwłaszcza tzw. „miękkich”, szczególnie przy założeniu wzmocnienia potencjału lokalnych organizacji społecznych. Dzięki temu liczne przedsięwzięcia rewitalizacyjne głównie z listy B, zwłaszcza działania z zakresu animacji społecznej, będą mogły być realizowane nawet w wypadku niepozyskania przez Urząd Gminy i Miasta Odolanów środków zewnętrznych. Ponadto nakierowanie działań animacyjnych na wzmocnienie podmiotów trzeciego sektora służyć ma wykreowaniu silnych partnerów Urzędu w realizacji projektów rewitalizacyjnych, partnerów mogących wnieść w planowane przedsięwzięcia swój udział własny, także w postaci samodzielnie pozyskanych środków.

7.

PLANOWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I RAMY FINANSOWE PROCESU REWITALIZACJI

Wdrożenie *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022* wymaga zapewnienia zdywersyfikowanych źródeł finansowania zaplanowanych przedsięwzięć. Zakłada się pozyskiwanie środków pochodzących ze wszystkich możliwych do wykorzystania źródeł. Szansą jest tutaj zaangażowanie podmiotów prywatnych i publicznych, dla których dedykowane są poszczególne możliwości. Kluczową rolę odgrywać tu będą zdolności administracyjne i gotowość do absorpcji środków, a także ich dostępność.

Podstawowym źródłem finansowania zaplanowanych projektów są środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej, zarówno dedykowane wprost przedsięwzięciom rewitalizacyjnym, jak i inne możliwe do wykorzystania na ich rzecz. Biorąc jednak pod uwagę relatywnie niewielką ilość tych środków, dużą konkurencję podczas procedur konkursowych oraz ograniczony czas, w jakim możliwe będzie ich pozyskiwanie, głównym wyzwaniem będzie zaangażowanie środków pochodzących ze źródeł prywatnych, zwłaszcza wykorzystanie potencjału endogennego. Mogą one stanowić istotne dopełnienie budżetu projektów rewitalizacyjnych i znacząco wpłynąć na przyspieszenie procesu rewitalizacji.

Istotne znaczenie dla zapewnienia finansowania procesu rewitalizacji będzie miała współpraca Urzędu z interesariuszami rewitalizacji na forum Zespołu ds Rewitalizacji. Powinna ona obejmować m. in. stały monitoring możliwych do wykorzystania źródeł finansowania, a także starania na rzecz włączanie różnorodnych interesariuszy do udziału w montażu finansowym przy realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

ŚRODKI Z FUNDUSZY UE

Głównym źródłem finansowania realizacji *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022* są środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego zaprogramowane w *Wielkopolskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2014-2020* w ramach Działania 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych (PI 9b). Wśród innych możliwości ujętych w WRPO 2014+, mogących uzupełnić

podejmowane działania na rzecz rewitalizacji, przewidziano środki na promowanie przedsiębiorczości w ramach Działania 3.1, modernizację energetyczną budynków w ramach Działania 3.2, promowanie strategii niskoemisyjnych w ramach działania 3.3, ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego w ramach Działania 4.4, inwestycje w drogi lokalne w ramach działania 5.1, rozwój samozatrudnienia i przedsiębiorczości w ramach Działania 6.3, rozwój edukacji przedszkolnej w ramach Działania 8.1.

W ramach *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko* (EFRR) przewidziane są możliwości wspierania przedsięwzięć dotyczących m.in. remontów obiektów zabytkowych, termomodernizacji, transportu, ochrony środowiska. *Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój* (EFS) umożliwia zaplanowanie i realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na wsparcie sfery społecznej. Możliwe są tu do sfinansowania działania dotyczące przeciwdziałania bezrobociu i wykluczeniu społecznemu, rozwoju przedsiębiorczości czy edukacji formalnej i nieformalnej.

KRAJOWE ŚRODKI PUBLICZNE

Głównym źródłem mogą tu być programy dotacyjne poszczególnych ministerstw, np.:

- Rządowy *Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020*, umożliwiający finansowanie działań na rzecz integracji międzypokoleniowej i aktywizacji środowiska osób starszych;
- Program *Młodzież Solidarna w Działaniu na lata 2016-2020*, umożliwiający finansowanie działań dedykowanych różnym grupom wiekowym, w tym wsparcia rodziny na różnych etapach życia oraz tworzenia warunków rozwoju młodzieży;
- *Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2014-2020*, umożliwiający realizację przedsięwzięć dotyczących aktywizacji społecznej i obywatelskiej przez organizacje pozarządowe.

Dodatkowym źródłem mogą być fundusze inwestycyjne i instrumenty zwrotne Banku Gospodarstwa Krajowego i Polskich Inwestycji Rozwojowych S.A.

Środki Gminy i Miasta Odolanów przewidziane na prowadzenie inwestycji publicznych na obszarze rewitalizacji będą kolejnym istotnym źródłem finansowania. Gmina będzie miała możliwość angażowania środków jako udziału własnego w prowadzonych inwestycjach oraz w miarę możliwości zapewni wkład własny dla lokalnych interesariuszy.

ŚRODKI PRYWATNE

Możliwość zaangażowania środków pochodzących z sektora prywatnego, biznesu, organizacji pozarządowych czy osób fizycznych uzależniona jest od wielu czynników zewnętrznych i wewnętrznych, np. dostępności środków w ramach programów pomocowych i kondycji finansowej podmiotów. Środki te mogą stanowić istotne dopełnienie działań podejmowanych na obszarze rewitalizacji. Zaangażowanie tych środków może mieć różnorodną formę określoną przez szczegółowe regulacje prawne.

RAMY FINANSOWE

Szczegółowe informacje o szacunkowej wysokości środków przeznaczonych na poszczególne projekty z listy A zawierają fiszki projektowe w rozdziale 4 bieżącego dokumentu. Poniżej prezentujemy zestawienie zbiorcze.

Tab. 7.1. Zbiorcze ramy finansowe realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022.

	WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW	ŹRÓDŁA ŚRODKÓW
LISTA A (łącznie)	14 680 000,00 zł	• Środki własne Gminy i Miasta Odolanów • WRPO 2014-2020 • Inne środki EFRR, EFS • Środki prywatne
Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa budynku ratusza oraz zmiana sposobu użytkowania pomieszczeń poddasza budynku ratusza wraz z elementami infrastruktury technicznej i zagospodarowaniem przyległego terenu.	4 600 000,00 zł	• Działanie 9.2, Poddziałanie 9.2 .1 WRPO 2014+ (EFRR) • Działanie 9.2, Poddziałanie 9.2 .2 WRPO 2014+ (EFRR) • Środki własne Gminy i Miasta Odolanów • WFOŚiGW, NFOŚiGW (ochrona powietrza, działania termomodernizacyjne)
Przebudowa kościoła poewangelickiego na salę wielofunkcyjną wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu.	3 000 000,00 zł	• Działanie 4.4, poddziałanie 4.4.4 WRPO 2014+ (EFRR) • Środki własne Gminy i Miasta Odolanów • MKiDN priorytet Ochrona Zabytków • Działanie 8.1 PO IS (EFRR) • Środki prywatne
Rewitalizacja dworca PKP	730 000,00 zł	• Działanie 9.2, Poddziałanie 9.2 .1 WRPO 2014+ (EFRR)

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

w Odolanowie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu.		- Działanie 9.2, Poddziałanie 9.2 .2 WRPO 2014+ (EFRR) - Środki własne Gminy i Miasta Odolanów - Działanie 8.1 PO IS (EFRR)
Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Raczyce – Uciechów.	2 250 000,00 zł	- Działanie 2.4 PO IS (FS) - PO RiM (EFMR) - Środki własne Gminy i Miasta Odolanów
Przebudowa Placu Kościuszki w Odolanowie.	800 000,00 zł	- Działanie 9.2, Poddziałanie 9.2 .1 WRPO 2014+ (EFRR) - Działanie 9.2, Poddziałanie 9.2 .2 WRPO 2014+ (EFRR) - Środki własne Gminy i Miasta Odolanów
Przebudowa grobli na rzece Barycz w Odolanowie wraz z wykonaniem ścieżki rowerowej.	3 300 000,00 zł	- WRPO 2014+ Działanie 4.1, poddziałanie 4.1.1; - Środki prywatne - Środki własne Gminy i Miasta Odolanów
LISTA B	Na obecnym etapie przygotowania projektów nie da się podać wartości środków wydatkowanych na poszczególne przedsięwzięcia i ich grupy.	- Środki własne Gminy i Miasta Odolanów - WRPO 2014-2020 - Inne środki EFRR, EFS - Pozostałe środki publiczne (np. FIO, ASOS) - Środki prywatne (partnerzy, sponsorzy)

8.

SPÓJNOŚĆ PROGRAMU REWITALIZACJI Z GŁÓWNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY ORAZ DOKUMENTAMI POZIOMU REGIONALNEGO

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono powiązania celów i kierunków rewitalizacji wypracowanych w mieście i gminie Odolanów z następującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi:

- *Strategią Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025;*
- *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Odolanów na lata 2016-2020;*
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Odolanów wraz z kolejnymi aktualizacjami;*
- *Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego;*
- *Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020.*

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA I GMINY ODOLANÓW NA LATA 2017-2022	STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012-2025	UZASADNIENIE SPÓJNOŚCI
CEL 1. WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W DOSTĘPNEJ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ W GMINIE ODOLANÓW KIERUNEK 1 Adaptacja, modernizacja i rozbudowa infrastruktury służącej celom opiekuńczym, edukacyjnym, kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym na obszarze rewitalizowanym. KIERUNEK 2 Dostosowanie obiektów publicznych na obszarze rewitalizowanym do	KIERUNEK ROZWOJU: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I MIESZKALNICTWA CEL STRATEGICZNY: ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH I MIESZKALNICTWA CEL OPERACYJNY 1: TWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO CEL OPERACYJNY 2: ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI GMINY JAKO MIEJSCA DO ZAMIESZKANIA	Cel 1 oraz odpowiadające mu kierunki rewitalizacji wpisują się w realizację na obszarze rewitalizacji celów określonych w <i>Strategii Rozwoju</i> , przyporządkowanych kierunkom rozwoju: „Rozwój infrastruktury społecznej...” oraz „Rozwój infrastruktury technicznej i drogowej...”. W szczególności wiążą się one z zaspokajaniem potrzeb mieszkańców w zakresie infrastruktury społecznej, tworzeniem warunków rozwoju kapitału społecznego, zwiększaniem atrakcyjności gminy oraz poprawą infrastruktury drogowej i towarzyszącej – a więc postulatami wymienionymi <i>explicite</i> w <i>Strategii Rozwoju</i> jako cele operacyjne.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

nowych funkcji wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców. KIERUNEK 3 Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizowanym. KIERUNEK 4 Likwidacja barier i niedogodności komunikacyjnych z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa uczestników ruchu i ochrony środowiska przyrodniczego gminy. KIERUNEK 5 Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i ekonomii społecznej poprzez wzmocnienie centrotwórczego potencjału Odolanowa.	KIERUNEK ROZWOJU: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I DROGOWEJ ORAZ OCHRONA ŚRODOWISKA CEL STRATEGICZNY: ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I DROGOWEJ ORAZ MAKSYMALIZACJA WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII CEL OPERACYJNY 2: POPRAWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ I TOWARZYSZĄCEJ W CELU ZWIĘKSZENIA BEZPIECZEŃSTWA UŻYTKOWNIKÓW RUCHU DROGOWEGO	
CEL 2. ZINTEGROWANA I AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA GMINY ODOLANÓW KIERUNEK 1 Wzbogacenie oferty kulturalnej, edukacyjnej i sportowo-rekreacyjnej dostępnej dla mieszkańców obszaru rewitalizowanego. KIERUNEK 2 Włączanie w życie społeczne grup defaworyzowanych, w szczególności seniorów, rodzin wielodzietnych, młodzieży o niskim kapitale kulturowym na obszarze rewitalizowanym. KIERUNEK 3 Wspieranie środowisk trzeciego sektora i grup nieformalnych w działaniach na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizowanego.	KIERUNEK ROZWOJU: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I MIESZKALNICTWA CEL STRATEGICZNY: ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH I MIESZKALNICTWA CEL OPERACYJNY 1: TWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO CEL OPERACYJNY 2: ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI GMINY JAKO MIEJSCA DO ZAMIESZKANIA CEL OPERACYJNY 6: ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH KIERUNEK ROZWOJU: ROZWÓJ TURYSTYKI I REKREACJI CEL STRATEGICZNY:	Cel 2 i odpowiadające mu kierunki rewitalizacji zaprojektowane w <i>Lokalnym Programie Rewitalizacji</i> wpisują się w wyznaczony w <i>Strategii Rozwoju</i> kierunek obejmujący rozwój infrastruktury społecznej w zakresie tworzenia warunków rozwoju kapitału ludzkiego, zwiększenia atrakcyjności gminy jako miejsca do zamieszkania oraz rozwoju usług społecznych.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

	ROZWÓJ TURYSTYKI WEEKENDOWEJ I POBYTOWEJ POPRAZ BUDOWĘ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH, PROMOCJĘ TURYSTYCZNĄ ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO Cel operacyjny 2: Wzbogacenie oferty rekreacyjnej i sportowej Cel operacyjny 3: Wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa kulturowego do rozwoju turystyki weekendowej i pobytowej	
--	---	--

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA I GMINY ODOLANÓW NA LATA 2017-2022	STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2016-2020	UZASADNIENIE SPÓJNOŚCI
CEL 1. WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W DOSTĘPNEJ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ W GMINIE ODOLANÓW KIERUNEK 1 Adaptacja, modernizacja i rozbudowa infrastruktury służącej celom opiekuńczym, edukacyjnym, kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym na obszarze rewitalizowanym. KIERUNEK 2 Dostosowanie obiektów publicznych na obszarze rewitalizowanym do nowych funkcji wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców. KIERUNEK 3 Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizowanym. KIERUNEK 4 Likwidacja barier i niedogodności komunikacyjnych z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa uczestników ruchu i ochrony środowiska przyrodniczego gminy.	CEL STRATEGICZNY 2: PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI ORAZ WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU SENIORÓW ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH CEL OPERACYJNY 1: USPRAWNIANIE SENIORÓW ORAZ POPRAWIANIE DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH IM USŁUG CEL OPERACYJNY 2: TWORZENIE WARUNKÓW DO SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ AKTYWNOŚCI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	Cel 1 oraz odpowiadający mu kierunek rewitalizacji 1-4 obejmują m. in. działania zmierzające do poprawy dostępności przestrzeni publicznych dla seniorów i osób niepełnosprawnych, a także adaptacje przestrzeni na cele dedykowane specjalnie tym grupom mieszkańców obszaru rewitalizacji.
CEL 2. ZINTEGROWANA I AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA GMINY ODOLANÓW KIERUNEK 1 Wzbogacenie oferty kulturalnej, edukacyjnej i sportowo-rekreacyjnej dostępnej dla mieszkańców obszaru	CEL STRATEGICZNY 1: WSPIERANIE RODZIN ORAZ ZAPEWNIENIE DZIECIOM I MŁODZIEŻY ODPOWIEDNICH WARUNKÓW ROZWOJU CEL OPERACYJNY 2: POMOC RODZINOM W WYPEŁNIANIU ICH FUNKCJI ORAZ ZAPEWNIENIE DZIECIOM I MŁODZIEŻY	Cel 2 i odpowiadające mu kierunki rewitalizacji zaprojektowane w <i>Lokalnym Programie Rewitalizacji</i> wpisują się w większość celów strategicznych sformułowanych w <i>Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych</i>. Cele i kierunki działania zapisane w obu dokumentach koncentrują się bowiem na grupach defaworyzowa-

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

rewitalizowanego. KIERUNEK 2 Włączanie w życie społeczne grup defaworyzowanych, w szczególności seniorów, rodzin wielodzietnych, młodzieży o niskim kapitale kulturowym na obszarze rewitalizowanym. KIERUNEK 3 Wspieranie środowisk trzeciego sektora i grup nieformalnych w działaniach na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizowanego.	ODPOWIEDNIEGO DOSTĘPU DO KSZTAŁCENIA I UMOŻLIWIENIE IM WSZECHESTRONNEGO ROZWOJU CEL OPERACYJNY 3: WSPIERANIE OSÓB I RODZIN DOTKNIĘTYCH PROBLEMAMI UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE CEL STRATEGICZNY 2: PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI ORAZ WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU SENIORÓW ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH CEL OPERACYJNY 1: USPRAWNIANIE SENIORÓW ORAZ POPRAWIANIE DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH IM USŁUG CEL STRATEGICZNY 4: WZMACNIANIE LOKALNYCH SŁUŻB SPOŁECZNYCH ORAZ ROZWIJANIE SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO CEL OPERACYJNY 2: ROZWIJANIE I WSPIERANIE SEKTORA POZARZĄDOWEGO ORAZ ROZSZERZANIE WSPÓŁPRACY Z NALEŻĄCYMI DO NIEGO ORGANIZACJAMI	nych z racji wieku, złego stanu zdrowia, wielodzietności, ubóstwa, niskich aspiracji edukacyjnych <i>etc.</i> LPR ze swej natury skupia się ponadto na obszarze, gdzie negatywne zjawiska społeczne występują w największym nasileniu. Zauważyć ponadto należy, że zarówno w LPR-ze, jak i w <i>Strategii</i> na poziomie celów oraz kierunków działania akcentuje się rolę trzeciego sektora w skutecznym animowaniu społeczności lokalnej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.
---	--	--

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA I GMINY ODOLANÓW NA LATA 2017-2022	STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA ODOLANÓW - UZASADNIENIE SPÓJNOŚCI
CEL 1. WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W DOSTĘPNEJ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ W GMINIE ODOLANÓW KIERUNEK 1 Adaptacja, modernizacja i rozbudowa infrastruktury służącej celom opiekuńczym, edukacyjnym, kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym na obszarze rewitalizowanym. KIERUNEK 2 Dostosowanie obiektów publicznych na obszarze rewitalizowanym do nowych funkcji wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców. KIERUNEK 3 Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizowanym. KIERUNEK 4 Likwidacja barier i niedogodności komunikacyjnych z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa uczestników ruchu i ochrony środowiska przyrodniczego gminy. KIERUNEK Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i ekonomii społecznej poprzez wzmocnienie centrotwórczego potencjału Odolanowa.	Cele i kierunki rewitalizacji nie przewidują inwestycji sprzecznych z zapisami <i>Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego</i>. Funkcje rewitalizowanych obiektów i przestrzeni publicznych w Odolanowie mieszczą się w zakresie funkcji przewidzianych dla miasta, a scharakteryzowanych w <i>Studium</i> następująco: <i>„Miasto Odolanów [...] zaliczone zostało do ośrodków wielofunkcyjnych i jako takie winno być kształtowane w perspektywie zapewniając rozwój funkcji administracyjnej, usługowej i produkcyjnej oraz mieszkaniowej z zapleczem rekreacyjno-sportowym”.</i> Niezmieniona pozostanie lokalizacja funkcji rekreacyjnych i sportowych w mieście oraz na obszarach wiejskich, dzięki czemu realizowany będzie m. in. następujący zapis <i>Studium</i>: <i>„Obszarami preferowanymi do koncentracji funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej winny być: [...] - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i sportowe w mieście Odolanowie (otwarty basen, parki, boiska)”.</i> Również lokalizacja usług publicznych pozostanie zgodna z zapisami <i>Studium</i>. W szczególności nie przewiduje się lokalizacji w wyniku działań rewitalizacyjnych usług publicznych o charakterze ponadlokalnym. Poszczególne projekty inwestycyjne zarówno z listy A, jak i B, takie jak rozbudowa Gminno-Miejskiego Centrum Pomocy „Wiara-Nadzieja-Miłość” w Odolanowie lub modernizacja Odolanowskiego Domu Kultury prowadzone będą na obszarach, gdzie zasady zagospodarowania opisane w <i>Studium</i> dopuszczają rozbudowę, modernizację oraz inne przewidziane zakresem prac działania.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA I GMINY ODOLANÓW NA LATA 2017-2022- UZASADNIENIE SPÓJNOŚCI
W świetle zapisów planu województwa gmina Odolanów zlokalizowana jest w: • strefie potencjalnej urbanizacji, • strefie rolno-leśnej, • strefie wielofunkcyjnego rozwoju terenów otwartych, • strefie rekreacji, • Systemie Obszarów Chronionych, • Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.	<i>Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Odolanów na lata 2017-2022</i> pozostaje spójny z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego zarówno na poziomie celów, jak i zadań. W szczególności realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie wywrze znaczącego i trwałego negatywnego wpływu na środowisko (por. uzasadnienie odstępienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w rozdziale 5). Przewidziane do realizacji projekty i założone cele nie zmienią funkcji obszaru rewitalizowanego, lecz przyczynią się do skuteczniejszego i efektywniejszego pełnienia funkcji istniejących i przewidzianych dla tego obszaru w odnośnym regionalnym dokumencie planistycznym, mianowicie funkcji administracyjnej, usługowej, mieszkaniowej, edukacyjnej i rekreacyjnej w centrum Odolanowa i funkcji rekreacyjnej w przestrzeniach publicznych na terenach większych objętych rewitalizacją.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA I GMINY ODOLANÓW NA LATA 2017-2022	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020 ROKU. WIELKOPOLSKA 2020	UZASADNIENIE SPÓJNOŚCI
CEL 1. WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W DOSTĘPNEJ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ W GMINIE ODOLANÓW	CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I SPÓJNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ REGIONU CEL STRATEGICZNY 2. POPRAWA STANU ŚRODOWISKA CEL STRATEGICZNY 3. LEPSZE ZARZĄDZANIE ENERGIĄ CEL STRATEGICZNY 5. ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI WOJEWÓDZTWA CEL OPERACYJNY 5.3. AKTYWIZACJA OBSZARÓW O NAJNIŻSZYM STOPNIU ROZWOJU I POGARSZAJĄCYCH SIĘ PERSPEKTYWACH ROZWOJOWYCH CEL OPERACYJNY 5.4. WSPARCIE TERENÓW WYMAGAJĄCYCH RESTRUKTURYZACJI, ODNOWY I REWITALIZACJI CEL STRATEGICZNY 7. WZROST KOMPETENCJI MIESZKAŃCÓW I ZATRUDNIENIA CEL STRATEGICZNY 8. ZWIĘKSZANIE ZASOBÓW ORAZ WYRÓWNYWANIE POTENCJAŁÓW SPOŁECZNYCH WOJEWÓDZTWA	
KIERUNEK 1 Adaptacja, modernizacja i rozbudowa infrastruktury służącej celom opiekuńczym, edukacyjnym, kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym na obszarze rewitalizowanym. KIERUNEK 2 Dostosowanie obiektów publicznych na obszarze rewitalizowanym do nowych funkcji wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców. KIERUNEK 3 Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizowanym.	CEL OPERACYJNY 2.5. OGRANICZANIE EMISJI SUBSTANCJI DO ATMOSFERY CEL OPERACYJNY 3.1. OPTIMALIZACJA GOSPODAROWANIA ENERGIĄ CEL OPERACYJNY 5.4. WSPARCIE TERENÓW WYMAGAJĄCYCH RESTRUKTURYZACJI, ODNOWY I REWITALIZACJI CEL OPERACYJNY 7.1. POPRAWA WARUNKÓW, JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI EDUKACJI CEL OPERACYJNY 8.2. POPRAWA SYTUACJI I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM DEMOGRAFICZNYM	Eliminacja emisji niskiej. Modernizacja układów technologicznych ciepłowni i elektrociepłowni, a także indywidualnych źródeł ciepła, przez m.in. instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powietrza oraz stosowanie paliw niskoemisyjnych. Termomodernizacja istniejących budynków oraz promocja energooszczędności w budownictwie. Remonty, modernizacja i rozbudowa infrastruktury oświatowej oraz jej wyposażenie, w tym rozbudowa infrastruktury informatycznej, budowa laboratoriów zawodowych i centrów multimedialnych. Upowszechnienie dostępu do różnych form opieki nad dziećmi oraz upo-

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

	CEL OPERACYJNY 8.4. PROMOCJA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA CEL OPERACYJNY 8.7. KSZTAŁTOWANIE SKŁONNOŚCI MIESZKAŃCÓW DO ZASPOKAJANIA POTRZEB WYŻSZEGO RZĘDU	wszechnienie wychowania przed-szkolnego. Tworzenie infrastruktury dla podtrzymania aktywności fizycznej i psycho-społecznej, w szczególności seniorów oraz osób niepełnosprawnych Inwestycje poprawiające stan infrastruktury kultury, sportu i rekreacji, bez barier dla osób niepełnosprawnych i starszych.
KIERUNEK 4 Likwidacja barier i niedogodności komunikacyjnych z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa uczestników ruchu i ochrony środowiska przyrodniczego gminy.	CEL OPERACYJNY 1.1. ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI SIECI DROGOWEJ	Wzmocnienie lokalnej sieci dróg, szczególnie na obszarach o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego. Budowa spójnego systemu dróg rowerowych i infrastruktury im towarzyszącej.
KIERUNEK 5 Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i ekonomii społecznej poprzez wzmocnienie centrotwórczego potencjału Odolanowa.	CEL OPERACYJNY 5.1. WSPARCIE OŚRODKÓW LOKALNYCH CEL OPERACYJNY 5.4. WSPARCIE TERENÓW WYMAGAJĄCYCH RESTRUKTURYZACJI, ODNOWY I REWITALIZACJI	Aktywizacja środowisk lokalnych na rzecz rozwoju.
CEL 2. ZINTEGROWANA I AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA GMINY ODOLANÓW	CEL STRATEGICZNY 5. ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI WOJEWÓDZTWA CEL OPERACYJNY 5.3. AKTYWIZACJA OBSZARÓW O NAJNIŻSZYM STOPNIU ROZWOJU I POGARSZAJĄCYCH SIĘ PERSPEKTYWACH ROZWOJOWYCH CEL OPERACYJNY 5.4. WSPARCIE TERENÓW WYMAGAJĄCYCH RESTRUKTURYZACJI, ODNOWY I REWITALIZACJI CEL STRATEGICZNY 7. WZROST KOMPETENCJI MIESZKAŃCÓW I ZATRUDNIENIA CEL STRATEGICZNY 8. ZWIĘKSZANIE ZASOBÓW ORAZ WYRÓWNYWANIE POTENCJAŁÓW SPOŁECZNYCH WOJEWÓDZTWA	
KIERUNEK 1 Wzbogacenie oferty kulturalnej, edukacyjnej i sportowo-rekreacyjnej dostępnej dla mieszkańców obszaru rewitalizowanego.	CEL OPERACYJNY 5.2. ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH	Wzmocnienie kapitału ludzkiego i rozwój edukacji.
KIERUNEK 2 Włączanie w życie społeczne grup defaworyzowanych, w szczególności seniorów, rodzin wielodzietnych,	CEL OPERACYJNY 5.2. ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH CEL OPERACYJNY 8.5. WZMOCNIENIE	Wzmocnienie kapitału ludzkiego i rozwój edukacji. Działania na rzecz zapobiegania zja-

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

młodzieży o niskim kapitale kulturowym na obszarze rewitalizowanym.	WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO	wisku wykluczenia społecznego poprzez szeroko rozumianą integrację społeczną. Rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży oraz zapewnienie aktualnej, atrakcyjnej oferty edukacyjnej.
KIERUNEK 3 Wspieranie środowisk trzeciego sektora i grup nieformalnych w działaniach na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizowanego.	CEL OPERACYJNY 5.1. WSPARCIE OŚRODKÓW LOKALNYCH CEL OPERACYJNY 7.1. POPRAWA WARUNKÓW, JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI EDUKACJI CEL OPERACYJNY 8.8. BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO NA RZECZ SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO	Aktywizacja środowisk lokalnych na rzecz rozwoju. Wspieranie organizacji pozarządowych w obszarze edukacji. Wsparcie inicjatyw na rzecz umacniania życia rodzinnego. Promocja i wsparcie form samoorganizacji społecznej. Promocja aktywności na rzecz społeczności lokalnej, w tym dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych i starszych oraz wzmocnienie wolontariatu. Rozwój infrastruktury instytucji trzeciego sektora.

9.

SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI DZIAŁAŃ ORAZ WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU

Skuteczne wdrażanie zapisów *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022* oraz jego monitoring i ewaluacja (ocena, na ile założone cele i ich realizacja przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego oraz całej gminy) wymagają funkcjonowania podmiotu, który będzie koordynował i zarządzał tymi procesami. Takie zadanie zostało powierzone Zespołowi ds. Rewitalizacji. Zespół zgodnie z treścią zarządzenia Burmistrza Miasta i Gminy Odolanów nr 14/2017 z dnia 30 stycznia 2017 r. został powołany na czas wdrażania *Lokalnego Programu Rewitalizacji*. W zamierzeniach spotykać się będzie nie rzadziej niż raz na kwartał oraz zawsze, gdy będą tego wymagały zaistniałe okoliczności. W posiedzeniach Zespołu mogą uczestniczyć zgodnie z zarządzeniem osoby, których udział w posiedzeniu jest uzasadniony z uwagi na przedmiot posiedzenia. Posiedzenia Zespołu są protokołowane.

Przewiduje się, że Zespół będzie odpowiedzialny za opracowanie do końca marca każdego roku raportu z postępów we wdrażaniu zapisów *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022*, uwzględniającego ewentualne bariery w realizacji zadań, powody ich wystąpienia oraz rekomendowane środki zaradcze. Pierwszy raport zostanie sporządzony w marcu 2019 r. Raport powinien zawierać także ogólną ocenę realizacji zapisów *Programu* pod kątem skuteczności (czy zamierzone cele zostały osiągnięte), efektywności (proporcji nakładów ludzkich, finansowych, rzeczowych *etc.* do osiągniętych rezultatów) oraz trafności (czy realizacja celów rewitalizacji przełożyła się na realizację celów strategicznych gminy). W procesie ewaluacji uwaga zostanie również skupiona na ocenie uspołecznienia procesu rewitalizacji. Treść raportu podawana będzie do publicznej wiadomości. W 2020 r. Zespół przeprowadzi kompleksową ewaluację wdrażania Programu i sformułuje opinię co do wydłużenia jego obowiązywania co najmniej do 2023 r. lub konieczności poddania go wcześniejszej aktualizacji.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

Tab. 9.1. Syntetyczny opis monitoringu i ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022.

ZADANIE	TERMIN	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY
Sporządzenie raportu monitoringowego z wdrażania LPR zawierającego co najmniej: • opis postępów w realizacji Programu, • identyfikację ewentualnych barier, • ocenę skuteczności i efektywności zrealizowanych działań.	Do końca marca każdego roku poczynając od 2019 r.	Zespół ds. Rewitalizacji
Sporządzenie kompleksowej ewaluacji śródkresowej wdrażania LPR zawierającej co najmniej: • opis postępów w realizacji Programu, • identyfikację ewentualnych barier • ocenę skuteczności i efektywności zrealizowanych działań, • ocenę trafności celów i kierunków rewitalizacji, • sformułowanie rekomendacji dotyczącej wydłużenia perspektywy czasowej obowiązywania obecnego dokumentu lub jego aktualizacji.	Do końca 2020 r.	
Sporządzenie kompleksowej ewaluacji <i>ex post</i> .	Do końca marca 2023 r.	

Obsługę administracyjną Zespołu zapewniać będzie Biuro Pozyskiwania i Rozliczania Środków Zewnętrznych Gminy i Miasta Odolanów. Obecnie nie przewiduje się powołania w strukturze Urzędu jednostki organizacyjnej lub stanowiska dedykowanego wdrażaniu *Programu Rewitalizacji*. Wynikające z niego obowiązki delegowane będą poszczególnym pracownikom Urzędu, podległych mu jednostek i samorządowych instytucji kultury mających do ich wypełnienia najlepsze kompetencje. Kwestia utworzenia stanowiska z zadaniem bezpośrednie koordynowania prac na etapie wdrażania *Programu* rozważona zostanie ponownie w ciągu trzech miesięcy od uchwalenia dokumentu.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

Monitoring i ewaluacja powinny wykorzystywać możliwie wiele trafnych i stosunkowo łatwo dostępnych wskaźników sytuacji gminy. Poniżej zamieszczamy rekomendowaną listę wskaźników, których wartości powinno się poddawać cyklicznie weryfikacji i analizie. Lista obejmuje wskaźniki ze wszystkich sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Wartości wymienionych wskaźników należy monitorować dla obszaru rewitalizowanego oraz odnosić do wartości dla całej gminy. Należy pamiętać również, że każdy projekt rewitalizacyjny zapisany w niniejszym *Programie* na liście projektów podstawowych zawiera swój szczegółowy zestaw wskaźników realizacji.

Tab. 9.2. Wskaźniki monitorowane w procesie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji

WSKAŹNIKI DEMOGRAFICZNE	• średnia długość życia mieszkańców gminy • przyrost naturalny • saldo migracji • liczba nowych mieszkańców
WSKAŹNIKI UBÓSTWA	• liczba i procentowy udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogółu mieszkańców
WSKAŹNIKI BEZROBOCIA	• liczba i procentowy udział osób bezrobotnych (ogółem, z podziałem na płeć, uprawnionych do zasiłku, długotrwale bezrobotnych, do 25 r.ż., powyżej 50 r.ż.) • liczba i procentowy udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
WSKAŹNIKI AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ	• liczba imprez publicznych zorganizowanych na obszarze rewitalizowanym dla mieszkańców, w tym w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów • liczba osób korzystających z oferty instytucji kultury, w szczególności biblioteki • liczba wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, sportowo-rekreacyjnych o charakterze lokalnym i ponadlokalnym organizowanych dla mieszkańców przez Urząd Gminy i Miasta oraz podlegające mu jednostki oraz przez organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; • liczba organizacji pozarządowych współpracujących z Urzędem Gminy i Miasta • liczba projektów społecznych realizowanych w partnerstwie na obszarze rewitalizowanym • liczba organizacji pozarządowych działających na terenie miasta oraz liczba spółdzielni socjalnych, ZAZ-ów, WTZ-ów, CIS-ów, KIS-ów lub instytucji o podobnej funkcji, wraz z podstawowymi działaniami • liczba procesów konsultacji społecznych w gminie (uzupełniając o przedmiot konsultacji, zastosowane techniki i narzędzia konsultacji oraz orientacyjną liczbę uczestników i uwag zgłoszonych w tych procesach) • liczba projektów realizowanych w ramach inicjatywy lokalnej • liczba ciał konsultacyjno-doradczych w gminie

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2017-2022

	- liczba zadań zleczanych przez gminę na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz innych ustaw, umożliwiających realizowanie usług społecznych przez podmioty ekonomii społecznej - liczba stosowanych klauzul społecznych w zamówieniach gminnych
WSKAŹNIKI POZIOMU EDUKACJI	wyniki egzaminu gimnazjalnego
WSKAŹNIKI AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ	- liczba osób fizycznych, które rozpoczęły działalność gospodarczą (ze środków PUP i ogółem) - liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców - liczba punktów usługowych - liczba punktów handlowych - liczba miejsc noclegowych - liczba obiektów hotelowych - liczba turystów odwiedzających rocznie gminę
WSKAŹNIKI BEZPIECZEŃSTWA	liczba wykroczeń i przestępstw
WSKAŹNIKI STANU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ	- liczba lekarzy POZ i specjalistów w gminie; - rodzaje i liczba usług medycznych świadczonych na terenie gminy; - liczba usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych świadczonych na terenie gminy - liczba dzieci korzystających z opieki żłobkowej - liczba dzieci korzystających z edukacji przedszkolnej
WSKAŹNIKI STANU SFERY TECHNICZNEJ	liczba budynków poddanych modernizacji, w tym budynków mieszkalnych
WSKAŹNIKI STANU ŚRODOWISKA	- udział odpadów wyselekcjonowanych w ogólnej ilości odpadów komunalnych zebranych; - poziom niskiej emisji
WSKAŹNIKI STANU SFERY PRZESTRZENNO FUNKCJONALNEJ	- długość nowej i zmodernizowanej infrastruktury komunikacyjnej, m.in. dróg, chodników, ścieżek rowerowych etc. - liczba zmodernizowanych miejsc / przestrzeni użyteczności publicznej - liczba miejsc / przestrzeni użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - liczba nowych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury w zakresie edukacji, kultury, turystyki, sportu i rekreacji - liczba przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom na obszarze rewitalizowanym, np. placów zabaw, skwerów / terenów zielonych z ławkami etc.

W procesie monitoringu i ewaluacji należy poddawać ocenie również użyteczność zaproponowanych wskaźników (ich wartość informacyjną) oraz łatwość pozyskania. Wskaźniki o stosunkowo niskiej wartości informacyjnej lub te, które trudno pozyskać, należy usuwać z listy, a w razie potrzeby katalog wskaźników uzupełniać nowymi.

10.

UDZIAŁ MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW ORAZ GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY ODOLANÓW W PROCES REWITALIZACJI

Trwale i efektywne zaangażowanie całych społeczności lokalnych, ich reprezentantów, organizacji pozarządowych i innych różnego rodzaju formalnych i nieformalnych, indywidualnych i zbiorowych interesariuszy jest naczelną zasadą procesu rewitalizacji, prowadzonego zgodnie z wymogami dokumentów programowych i regulacjami normatywnymi w nowym okresie programowania. Doświadczenia europejskie i polskie pokazują, że cele rewitalizacji są bez autentycznej partycypacji społecznej niemożliwe do osiągnięcia. W dążeniu do maksymalnego w zastanych warunkach uspołecznienia prac nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022* realizowano model, który nazwano 6xP.

Oto jego główne założenia:

PARTYCYPACJA – aktywne włączenie społeczności lokalnej i jej przedstawicieli w prace nad programem rewitalizacji, na różnych jego etapach – od fazy diagnozy, poprzez wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, wypracowanie wizji i celów, zebranie i wybór projektów rewitalizacyjnych, aż do przyjęcia projektu i uchwalenia lokalnego programu rewitalizacji. Dokument powinien być tworzony – i w przypadku gminy Odolanów faktycznie był – z udziałem mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji społecznych, którzy stali się autorami zasadniczych jego elementów. Ważnym aspektem zasady partycypacji jest dążenie do zapewnienia obecności w tym procesie reprezentantów różnych zainteresowanych grup, co wymaga nie tylko informowania, ale także aktywnego zachęcania do udziału interesariuszy w różnych formach partycypacji. Równie ważne jest wykorzystanie takich procedur uczestnictwa, które stwarzają warunki do współpracy i zwiększają szanse zawarcia porozumienia wokół kluczowych zapisów programu. Sukces procesu rewitalizacji wymaga bowiem, by stanowiący jego podstawę dokument zawierał nie tylko diagnozę trafną z perspektywy lokalnych władz oraz cele i działania priorytetowe z jej punktu widzenia; równie ważne lub nawet ważniejsze jest, by zapisy dokumentu wypływały z wartości cenionych przez jak największą część mieszkańców, odpowiadały ich postrzeganiu sytuacji wspólnoty lokalnej, wreszcie by formułowane w programie cele i sposoby dojścia do nich były jak najpowszechniej akceptowane w społeczności gminy.

PROCES – rewitalizacji nie da się i nie należy sprowadzać do jednorazowego aktu przygotowania, skonsultowania i uchwalenia programu. Jest to złożone wewnętrznie, wieloetapowe przedsięwzięcie, którego sukces zależy od powodzenia każdego z kolejnych kroków. Pierwszym powinna być głęboka refleksja nad istniejącym stanem wyjściowym, jego diagnoza, analiza sytuacji gminy jako całości, terenu zdegradowanego i obszaru wybranego do rewitalizacji. Kolejnym krokiem jest stworzenie programu, który ma być względnie prostą i klarowną deklaracją przyjętych priorytetów rewitalizacyjnych na kolejne lata oraz sposobów ich wdrażania. Trzecim krokiem stać się powinno przemyślane wdrażanie zapisów dokumentu, podczas którego z jednej strony nie można tracić z oczu wyznaczonych celów rewitalizacji i obranych dróg dotarcia do nich, lecz z drugiej nie wolno pozostawać ślepy na zmieniające się okoliczności i uwarunkowania. A ponieważ rewitalizacja jest ze swojej natury jest procesem długotrwałym, to jej prowadzenie zakładać musi konieczność ciągłego monitorowania i okresowej ewaluacji programu, a niekiedy także jego aktualizacji, przy czym zarówno samo wdrażanie dokumentu, jak i jego monitoring i ewaluacja powinny się odbywać sposób uspołeczniiony.

PRZESTRZEŃ – rewitalizacja jest procesem odbywającym się w określonej przestrzeni fizycznej i społecznej. Zawarty w regulacjach normatywnych postulat zintegrowania działań społecznych, przestrzennych i gospodarczych przy jednoczesnej jej terytorialnej koncentracji, wymaga takiego zorganizowania tego procesu, aby w sposób należyty gromadzić i wykorzystywać wiedzę o terytorialnym wymiarze różnych zjawisk społecznych. „Odczytanie” przestrzeni gminnej oznacza konieczność wykorzystywania danych dostępnych w instytucjach publicznych, ale powinno oznaczać także stałe sięganie po wiedzę, jaką na temat swojej gminy posiadają mieszkańcy. Praktyka pokazuje bowiem, że „czują” oni wiele problemów i zjawisk społecznych, ważnych w kontekście projektowania i realizacji interwencji rewitalizacyjnej, dużo wcześniej, niż znajdują one odzwierciedlenie w oficjalnych statystykach. Niejednokrotnie też trafniej niż zewnętrzny ekspert dostrzegają specyficzne dla danej społeczności konteksty, w jakich osadzone są lokalne problemy. To kolejna okoliczność, która powoduje, że proces rewitalizacji powinien być oparty na bezpośrednim kontakcie z mieszkańcami i włączeniu ich we współdecydowanie o kwestiach kluczowych dla społeczności lokalnej.

PARTNERSTWO – rewitalizacja, będąc procesem społecznym, operuje na określonym układzie potrzeb i interesów jej mieszkańców. Funkcję koordynatora powinien spełniać przedstawiciel władzy lokalnej, który jednak w swych działaniach umiejętnie realizować ma postulat poszanowania odrębności i samodzielności innych osób i instytucji. Celem jego działania powinno

być łączenie zasobów wiedzy i doświadczenia różnych interesariuszy oraz stworzenie warunków do realnego współdecydowania, ale i współodpowiedzialności mieszkańców, a zwłaszcza lokalnych liderów za przyjęte do realizacji projekty oraz całość programu rewitalizacji.

PRZYWÓDZTWO – głównymi realizatorami postanowień programu rewitalizacji tworzonego wspólnie z liderami społecznymi i mieszkańcami, jest grupa przedstawicieli kluczowych instytucji gminnych. To faktyczni liderzy procesu. Opracowanie i realizacja programu powinna opierać się głównie na wykorzystaniu ich potencjału. Od nich wymagane jest zaangażowanie i umiejętność współpracy ze sobą. Dlatego właśnie tak ważne są działania polegające na inspirowaniu, zachęcaniu, animowaniu i koordynowaniu prac liderów procesu, a nie tylko odgórnym komenderowaniu, wydawaniu poleceń i przekazywaniu decyzji przez wójta, burmistrza czy prezydenta. Tak rozumiane przywództwo powinno towarzyszyć procesowi rewitalizacji na wszystkich jego etapach, od prac nad diagnozą potrzeb rewitalizacyjnych, przez tworzenie celów, wybór zadań do realizacji, monitoring

i ewaluację wdrażania programu, aż po ewentualną aktualizację zapisów dokumentu w okresie jego obowiązywania, jeśli okaże się ona konieczna.

PROFESJONALIZM – polega na dążeniu do podejmowania decyzji opartych na aktualnej i pogłębionej wiedzy o rewitalizacji i towarzyszących jej zjawiskach. Oznacza to postulat jak najpełniejszego korzystania z wiedzy i doświadczenia ekspertów z różnych dziedzin odpowiadających poszczególnym aspektom rewitalizacji oraz wykorzystywania zasobów informacji o rewitalizacji dostępnych w różnych źródłach. Takie podejście daje gwarancje poprawności merytorycznej i metodologicznej procesu opracowywania i realizacji lokalnego programu rewitalizacji.

Prace nad sporządzeniem *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022* odbywały się w kilku zasadniczych etapach. W ich trakcie, zgodnie z założeniami tego procesu określonymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. oraz w *Zasadach Planowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+*, starano się zapewnić jak najszerszy udział mieszkańców oraz różnych środowisk społecznych, w tym organizacji pozarządowych. Partycypacyjne podejście do procesu rewitalizacji potraktowano jako warunek niezbędny dla kształtowania treści tego dokumentu ze szczególnym

uwzględnieniem wyboru projektów rewitalizacyjnych. Uspołecznienie procesu uczyniono również podstawą prawidłowego ich wdrażania, zgodnego ze standardami jakości osiągania celów i zarządzania, oraz ewaluacji tego procesu. Na każdym etapie procesu informacje o spotkaniach, warsztatach oraz podstawowe informacje o zasadach rewitalizacji miały charakter ogólnodostępny.

W celu utworzenia forum współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy procesu rewitalizacji Burmistrz Miasta i Gminy Odolanów zwrócił się 13 stycznia 2017 r. w otwartym liście m. in. do przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, przedstawicieli lokalnych instytucji kultury, rynku pracy, edukacyjnych, opieki społecznej *etc.* z prośbą o zgłaszanie kandydatur do Zespołu ds. Rewitalizacji. Zespół ten został powołany zarządzeniem Burmistrza nr 14/2017 z dnia 30 stycznia 2017 r. Pełni on rolę ciała doradczego Burmistrza. Do jego zadań należy współpraca w zakresie: zdiagnozowania obszarów zdegradowanych i wyznaczania terenów rewitalizowanych, priorytetyzacji problemów dotyczących obszar rewitalizowany, definiowania celów i kierunków działań rewitalizacyjnych oraz monitorowania i oceny wdrażania *Lokalnego Programu Rewitalizacji*. Obsługę administracyjną Zespołu zapewnia Biuro Pozyskiwania i Rozliczania Środków Zewnętrznych Gminy i Miasta Odolanów.

Pierwsze posiedzenie Zespołu odbyło się 22 lutego 2017 r. Dotyczyło ono głównie prawnych ram opracowywania dokumentu.

Fot. 10.1. Członkowie Zespołu ds. Rewitalizacji podczas pierwszego posiedzenia 22 lutego 2017 r.

Kolejne posiedzenie Zespołu dnia 20 kwietnia 2017 r. połączono z otwartym warsztatem poświęconym wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w *Lokalnym Programie Rewitalizacji*. Oprócz członków Zespołu w spotkaniu wzięli udział liderzy lokalni, m. in. radni, sołtysi, dyrektorzy szkół, przewodniczący osiedli, komendant policji. Wynikiem spotkania były sugestie dotyczące nieznacznych zmian granic obszaru rewitalizacji w porównaniu z propozycją ekspercką, wypracowanie materiału dotyczącego silnych i słabych stron obszaru rewitalizacji

w mieście i gminie Odolanów w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej oraz wypełnienie przez zainteresowanych ankiety na temat głównych problemów w gminie.

Fot. 10.2. Uczestnicy warsztatu 20 kwietnia 2017 r.

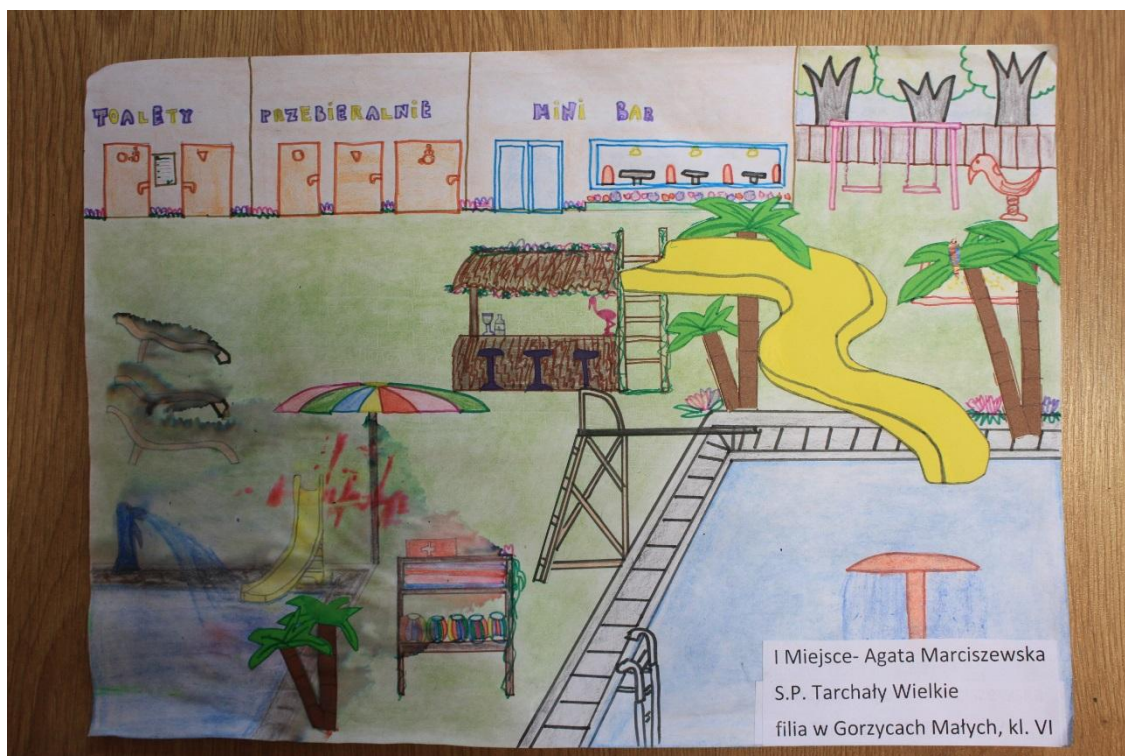

Włączeniu do prac nad dokumentem jak najszerszych grup mieszkańców służył otwarty nabór projektów rewitalizacyjnych trwający od 18 do 29 maja 2017 r. Pomysły zbierano za pomocą formularza projektu w postaci papierowej lub elektronicznej; formularz został zamieszczony na głównej stronie internetowej miasta. Ponadto członkowie Zespołu zachęcali mieszkańców do składania propozycji projektów rewitalizacyjnych. W naborze zebrano pięć projektów, które trafiły do *Lokalnego Programu Rewitalizacji* na listę B jako przykłady projektów typu 1 i 2.

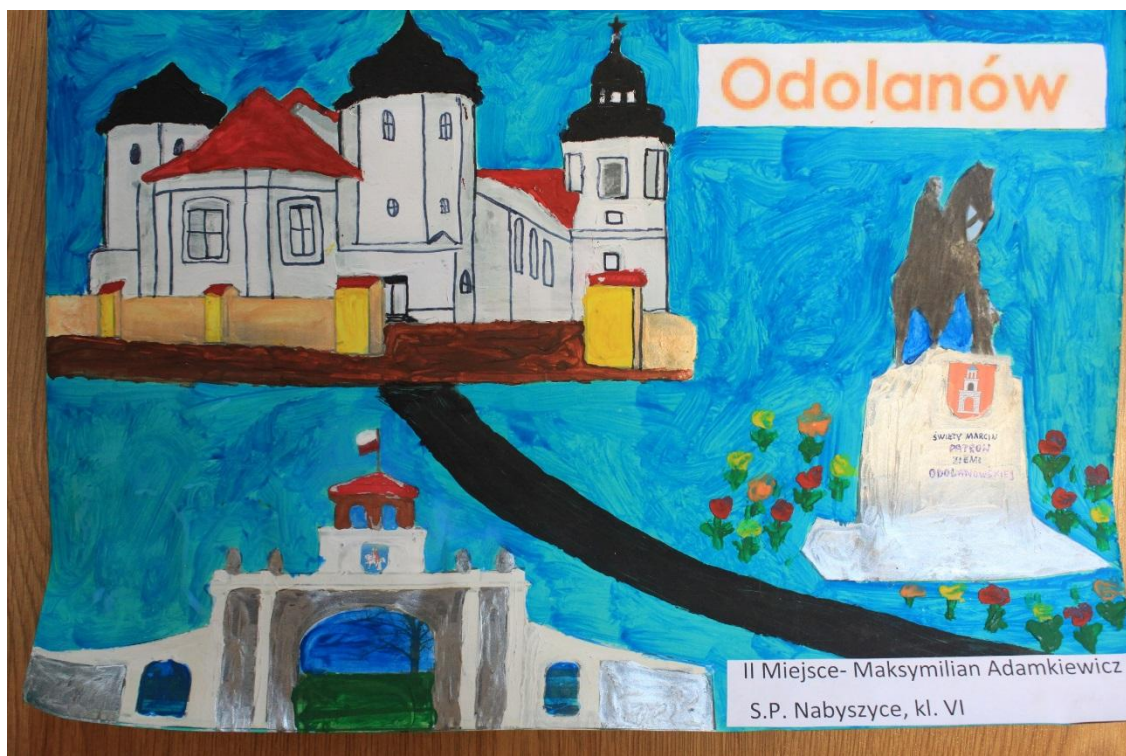
Projekt *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Odolanów na lata 2017-2022* został zaprezentowany na trzecim posiedzeniu Zespołu ds. Rewitalizacji 21 czerwca 2017 r., a następnie poddany konsultacjom społecznym. W ich toku napłynęły dwie propozycje uzupełnienia listy projektów rewitalizacyjnych o nowe przedsięwzięcia, które jednak ze względu na swój charakter nie mogły zostać włączone do dokumentu.

Pobudzeniu zainteresowania pracami nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji* wśród najmłodszych mieszkańców gminy i ich rodzin służył konkurs plastyczny dla dzieci młodzieży pod hasłem „Zrewitalizowany Odolanów”, który został przeprowadzony w maju 2017 r. Złożone prace oceniła komisja powołana przez Burmistrza Gminy i Miasta Odolanów zarządzeniem nr 57/2017 z dnia 17 maja 2017 r. Poniżej prezentujemy nagrodzone prace.

Fot. 10.3. Praca wyróżniona I nagrodą w konkursie „Zrewitalizowany Odolanów”. Autorka: Agata Marciszewska.

Fot. 10.4. Praca wyróżniona II nagrodą w konkursie „Zrewitalizowany Odolanów”. Autor: Maksymilian Adamkiewicz.

Fot. 10.5. Praca wyróżniona III nagrodą w konkursie „Zrewitalizowany Odolanów”. Autorka: Gabriela Jasik.

W przyszłości planowane są dalsze działania promocyjne podtrzymujące i zwiększające zainteresowanie społeczności lokalnej toczącym się procesem rewitalizacji.

Podsumowując, w toku prac nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Odolanów na lata 2017-2022* już na etapie planowania włączono niemal wszystkie kategorie interesariuszy. Nie ograniczono się przy do form biernego uczestnictwa (informowanie), lecz zastosowano szeroką paletę działań konsultacyjnych i form współdecydowania, m. in. warsztaty konsultacyjne z interesariuszami, zbieranie uwag ustnych, ankiety, otwarty nabór projektów rewitalizacyjnych, a przede wszystkim spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji.

Na etapie wdrażania, monitoringu i ewaluacji *Programu* głównym narzędziem partycypacji mieszkańców pozostaną spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji. Ponadto kontynuowane będą działania informacyjne oraz spotkania konsultacyjne na obszarze rewitalizowanym służące wypracowywaniu ostatecznego kształtu przedsięwzięć rewitalizacyjnych z listy B.

Uzasadnienie

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2022 jest dokumentem niezbędnym przy ubieganiu się o dofinansowanie w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 w ramach Priorytetu IX. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego, Działanie 9.2 Rewitalizacja obszarów problemowych, zarówno w województwie, jaki i w ramach ZIT AKO.

Program jest nowoczesnym narzędziem naprawczym zdegradowanych przestrzeni gminy, które obejmują pięć głównych dziedzin: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, środowiskową i techniczną.

W procesie powstawania dokumentu został zagwarantowany udział mieszkańców, odbyły się spotkania warsztatowo-konsultacyjne z przedstawicielami społeczności lokalnej oraz stworzono listę priorytetów i ogólnych celów rewitalizacji.

W celu prawidłowej realizacji umowy dotacyjnej nr DPR.U.61/2016 z dnia 5 grudnia 2016 r. na „Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017 – 2022”, realizowanej w ramach projektu pn. Wsparcie dla programów rewitalizacji gmin w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 finansowanego ze środków PO Pomoc Techniczna 2014-2020, niezbędne jest przyjęcie przedmiotowego dokumentu uchwałą Rady Gminy i Miasta Odolanów.

W związku z faktem, iż Gmina i Miasto Odolanów zamierza aplikować o środki finansowe na realizację zadań inwestycyjnych określonych w LPR przyjęcie uchwały uznaje się za zasadne.